

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: “Облік і аудит готівкових і безготівкових розрахунків та аналіз їх впливу на ліквідність підприємства”

Виконала: студентка групи ОО-42

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Андрейчука Владислава-Віктора Валерійовича

Керівник: д.е.н, проф. Баланюк І.Ф.

Рецензент:

Івано-Франківськ – 2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Баланюк І.Ф.

“29” листопада 2023 р.

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

Андрейчука Владислава-Віктора Валерійовича

1. Тема роботи: «Облік і аудит готівкових і безготівкових розрахунків та аналіз їх впливу на ліквідність підприємства»

керівник роботи: доцент економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Баланюк І.Ф.

2. Перелік питань, які потрібно розробити: економічний зміст готівкових і безготівкових розрахунків як об'єктів обліку і аудиту підприємства; концептуальні положення економічного аналізу готівкових і безготівкових розрахунків; нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків; особливості організації обліку готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства; методичні аспекти обліку готівкових і безготівкових розрахунків; удосконалення готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства; особливості проведення аудиту готівкових і безготівкових розрахунків та їх вплив на ліквідність підприємства; шляхи покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства.

3. Дата видачі завдання 04.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні аспекти обліку, аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків підприємства	17.02.2024 р.	Виконано
2.	Особливості організації та методики обліку готівкових і безготівкових розрахунків підприємства	18.03.2024 р.	Виконано
3.	Аудит готівкових і безготівкових розрахунків та аналіз їх впливу на ліквідність підприємства	19.04.2024 р.	Виконано

Студент _____ Андрейчук В.В.В

Керівник роботи _____ Баланюк І.Ф.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу

студента групи ОО-42 Андрейчука Владислава-Віктора Валерійовича

на тему:

«Облік і аудит готівкових і безготівкових розрахунків та аналіз їх впливу на ліквідність підприємства»

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю інтеграції України у європейський простір, що вимагає перегляду організаційно-економічного механізму фінансово-господарської діяльності підприємств. Зокрема, це стосується обліку і аудиту готівкових і безготівкових розрахунків, які є ключовими факторами для забезпечення стабільного розвитку та ліквідності підприємства. Зміни в економічних умовах призводять до впровадження нових та оновлення існуючих законодавчо-нормативних документів, які регулюють облік і аудит розрахунків. Високоякісний облік і аудит готівкових та безготівкових розрахунків дозволяють підприємствам ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення, що сприяють оптимізації фінансових процесів, зниженню ризиків та підвищенню фінансових результатів.

Дипломна робота виконана відповідно до мети та завдань на основі використання фінансових показників діяльності ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС» за 2021-2023 рр. Метою роботи є дослідження та узагальнення теоретичних та практичних положень щодо організації і методики обліку і аудиту готівкових і безготівкових розрахунків, а також аналізу їх впливу на ліквідність підприємства.

У першому розділі дипломної роботи розкрито економічний зміст і значення готівкових і безготівкових розрахунків у господарській діяльності підприємства. Розглянуто класифікацію розрахунків підприємства як об'єкта обліку та аудиту, а також висвітлено нормативно-правове регулювання обліку і аудиту розрахунків.

У другому розділі дипломної роботи розглянуто особливості організації обліку і аудиту готівкових і безготівкових розрахунків. Досліджено синтетичний і аналітичний облік розрахунків, а також методи аудиту розрахункових операцій у контексті прийняття рішень.

У третьому розділі дипломної роботи проведено аналіз складу, структури та динаміки розрахунків досліджуваного підприємства, здійснено оцінку ліквідності господарської діяльності, виконано маржинальний аналіз розрахунків та запропоновано шляхи їх оптимізації.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення роботи доведені до прикладних рекомендацій і можуть бути впроваджені в діяльність ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС».

Загальний висновок. Дипломна робота Андрейчука Владислава-Віктора Валерійовича на тему «Облік і аудит готівкових і безготівкових розрахунків та аналіз їх впливу на ліквідність підприємства» є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам МОН України, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». Рекомендується до захисту з оцінкою «відмінно».

Науковий керівник
доктор економічних наук
професор, завідувач кафедри
обліку і оподаткування
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника _____ Баланюк І. Ф.

“26” травня 2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

студентки економічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Андрейчук Владислава-Віктора

Валерійовича

на тему:

«Облік і аудит готівкових і безготівкових розрахунків та аналіз їх впливу на ліквідність підприємства»

Актуальність теми. Необхідність впровадження сучасних систем отримання інформації про розрахунки, застосування нових підходів до обліку і аудиту готівкових та безготівкових операцій, а також підрахунку фінансових результатів і на цій основі прийняття раціональних управлінських рішень зумовлюють актуальність обраної теми дослідження. У сучасних економічних умовах, перегляд існуючої системи управління стає критично важливим для забезпечення беззбиткової діяльності та підвищення ліквідності підприємств, які є ключовими учасниками у формуванні ВВП країни. Окрім цього, ефективність управління залежить від рівня обліково-аналітичного забезпечення системи розрахунків і доходів підприємства. Це підкреслює актуальність теми дипломної роботи та її значення в умовах нестабільної економіки.

Якість проведеного аналізу. Проведений аналіз проблеми базується на обґрунтуванні теоретичних та методичних аспектів організації і методики обліку і аудиту готівкових та безготівкових розрахунків, а також на аналізі їх впливу на ліквідність підприємства. Результати дослідження викладені у логічній послідовності, поставлені мета і завдання у роботі є розглянутими та

завершеними конкретними висновками та рекомендаціями, які мають практичну цінність та можуть бути реалізовані у діяльності підприємства.

Практична цінність висновків і рекомендацій. Практична цінність висновків і рекомендацій полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані у фінансово-господарській діяльності ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС», а отже є реальними.

Загальний висновок і оцінка кваліфікаційної роботи. Дипломна робота Андрейчука Владислава-Віктора Валерійовича на тему «Облік і аудит готівкових і безготівкових розрахунків та аналіз їх впливу на ліквідність підприємства» відповідає вимогам, що ставляться до дипломних робіт. Проведені дослідження мають закінчений характер і можуть бути представлені до захисту з позитивною оцінкою. Автор роботи заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Рецензент

доктор економічних наук

професор кафедри фінансів

Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника

_____ Левандівський О.Т.

“26” травня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ГОТІВКОВИХ І БЕЗГОТІВКОВИХ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Економічний зміст готівкових і безготівкових розрахунків як об'єктів обліку і аудиту підприємства	6
1.2 Концептуальні положення економічного аналізу готівкових і безготівкових розрахунків	12
1.3 Нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків	15
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ГОТІВКОВИХ І БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	21
2.1 Особливості організації обліку готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства	21
2.2 Методичні аспекти обліку готівкових і безготівкових розрахунків.....	28
2.3 Удосконалення готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства.....	33
РОЗДІЛ 3. АУДИТ ГОТІВКОВИХ І БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ТА АНАЛІЗ ЇХ ВПЛИВУ НА ЛІКВІДНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА.....	42
3.1 Особливості проведення аудиту готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства	42
3.2 Оцінка готівкових і безготівкових розрахунків та їх вплив на ліквідність підприємства.....	47
3.3 Шляхи покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства	54
ВИСНОВОК	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах сучасного бізнесу, облік і аудит готівкових і безготівкових розрахунків відіграють важливу роль у функціонуванні підприємств. Необхідність точного відображення фінансових операцій у готівковій та безготівковій формі, а також їх аналізу, стає вирішальною у забезпеченні ефективного управління та збереженні фінансової стійкості підприємства. У цьому контексті, дослідження впливу цих розрахунків на ліквідність стає актуальною темою, що привертає увагу як практиків, так і науковців. У даному вступі ми зосередимося на важливості правильного обліку та аудиту готівкових і безготівкових розрахунків, а також розглянемо їхній вплив на ліквідність підприємства з урахуванням сучасних тенденцій у фінансовій сфері.

Забезпечення адекватного обліку та аудиту готівкових і безготівкових операцій є не лише вимогою законодавства, але й ключовим елементом фінансової стратегії будь-якого підприємства. Вірне відображення цих операцій у фінансовій звітності дозволяє забезпечити достовірність та прозорість управління фінансами, а також виявити можливі ризики та прогалини в управлінні ліквідністю. Однак, розвиток технологій та зростання обсягів безготівкових розрахунків накладають нові виклики на облік та аудит, вимагаючи вдосконалення методів та підходів до їхнього проведення. У цьому контексті, ретельне дослідження впливу готівкових і безготівкових розрахунків на ліквідність підприємства є необхідним для розуміння ефективності фінансових стратегій та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Тому правильний облік готівкових і безготівкових розрахунків, їх перевірка та аналіз є дуже актуальною проблемою в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є організаційно-методичні аспекти обліку та контролю готівкових і безготівкових розрахунків та аналіз впливу на ліквідність ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”.

Предметом дослідження роботи є комплекс теоретичних і практичних

проблем обліку та контролю готівкових і безготівкових розрахунків та аналіз їх впливу на ліквідність ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної бакалаврської роботи є розгляд теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо обліку та контролю готівкових і безготівкових розрахунків та аналізу їх впливу на ліквідність підприємства.

Для досягнення мети роботи **поставлені наступні завдання :**

- визначити економічний зміст готівкових і безготівкових розрахунків як об’єктів обліку і аудиту підприємства;
- розкрити концептуальні положення економічного аналізу готівкових і безготівкових розрахунків;
- дослідити нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків;
- визначити особливості організації обліку готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства;
- розкрити методичні аспекти обліку готівкових і безготівкових розрахунків;
- виокремити шляхи удосконалення готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства;
- визначити особливості проведення аудиту готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства;
- здійснити оцінку готівкових і безготівкових розрахунків та їх вплив на ліквідність підприємства;
- визначити шляхи покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства.

Методи дослідження. В роботі застосовуються загальнонаукові та специфічні методи аналізу. Зокрема, застосовано наступні методи: системний аналіз – дослідити теорію, методикку й організацію облікового процесу та контролю готівкових і безготівкових розрахунків. Теоретичний аспект обліку готівкових і безготівкових розрахунків досліджено за індукційно-дедукційним

методом, що визначає економічну та правову природу цих речей. Використовувати метод історичної логіки та порівняльний метод для вдосконалення обліку та контролю готівкових та безготівкових розрахунків підприємства. З метою вдосконалення принципів безготівкових розрахунків використовуються методи причинно-наслідкової та абстрактної логіки, методи спостереження для визначення стану обліку та контролю готівкових та безготівкових розрахунків у ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”.

Практичне значення отриманих результатів. Практичне значення отриманих результатів полягає в удосконаленні системи обліку, контролю та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків на досліджуваному підприємстві.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. До списку включено використані джерела 44 найменування. Обсяг основного тексту роботи – 67 сторінок друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ГОТІВКОВИХ І БЕЗГОТІВКОВИХ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічний зміст готівкових і безготівкових розрахунків як об'єктів обліку і аудиту підприємства

Грошові розрахунки існують на початку та в кінці етапів облікового циклу, включаючи закупівлю продукції, виробництво, техніку, послуги та дохід. Роль готівки та платежів у господарській діяльності підприємства є багатогранною.

Значна частина діяльності компанії пов'язана з грошовими потоками та розрахунками між підприємствами. Грошові потоки включають надходження та витрати грошей та їх еквівалентів, які відбуваються як у формі готівки, так і безготівкових переказів.

Своєрідність готівкових й безготівкових розрахунків як об'єктів обліку і контролю може бути визначена тільки за допомогою економічних концепцій, розроблених у науці економіки за останнє століття, можна вивчити їх економічну природу. У даному контексті слід наголосити на науковому підході до розуміння сутності грошей та їх ролі, що впливає з синтезу досліджень вчених, проведених протягом багатьох років. Ці дослідження спрямовані на вивчення термінів “гроші” і “грошовий потік” як на рівні макроекономіки, так і на мікроекономічному рівні.

З макроекономічних позицій В. Д. Базилевич та Л. О. Баластрик [1, с. 139] розглядають капітал як готівковий і безготівковий капітал у народному господарстві з функціями обігу, платежу та накопичення.

Видатні українські науковці, такі як А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко та Ю.І. Палкін, визначають гроші як інструмент для збереження вартості, і ґрунтуючись на цій концепції, вони розглядають їх як проміжник для обміну товарами та послугами [11, с.141].

Леді Пушкар [52, с.72] гроші розглядає як банкноти національної та

іноземної валюти, які є засобом платежу.

Н. М. Ткаченко [61, с. 478] зазначено, що вони необхідні для забезпечення господарської діяльності комерційних коштів, які знаходяться в готівці або на рахунках у банках.

З аналітичної точки зору Савицька Г.В. [54, с. 299] дає такі визначення: Готівка – грошова одиниця, що зберігається в готівці або на рахунку в банку. Гроші на банківському рахунку не приносять доходу, їх потрібно використовувати в безпечному мінімумі.

З фінансової перспективи, Г. Кірейцев включає грошові кошти до оборотних активів, а їхню вартість та рух в основному залежать від змін запасів, стану надходжень та зобов'язань, а також платіжності бюджетів [65, с. 72].

Американський вчений Дж. К. Ван Хорн стверджує, що "Грошовий потік компанії є постійним процесом". Активи компанії відображають споживання коштів, тоді як пасиви представляють джерела фінансування. Суми фінансування змінюються відповідно до продажів, збору боргів, капіталовкладень та фінансування [4, с.84].

Дж. К. Ван Хорн наголошує, що поняття грошового потоку і грошових коштів можуть мати різне значення залежно від аналітичних завдань. Грошові кошти та грошовий потік часто розглядаються як готівка або оборотний капітал, незалежно від того, чи використовуються вони в широкому чи вузькому сенсі.

Грошові потоки, які використовуються для оплати товарів, послуг та господарських взаєморозрахунків, вважаються грошовими потоками. Грошовий обіг розділяється на дві основні сфери: готівковий та безготівковий.

Грошовий потік – це рух готівки в обігу за другою функцією (спосіб платежу та спосіб обігу). Грошові кошти використовуються для розрахунків, які безпосередньо не пов'язані з потоком товарів і послуг, таких як виплата заробітної плати, премії, виплата цінних паперів.

Готівковий обіг визначається як переміщення готівкових коштів між

громадянами, фізичними та юридичними особами, а також державними установами протягом певного періоду. Цей обіг здійснюється за допомогою різних видів грошей, таких як паперові гроші, металеві монети, а також інші кредитні інструменти, як от векселі, чеки та кредитні картки.

Безготівковий обіг – це процес зміни вартості, який відбувається без використання готівки. У цьому виді обігу гроші перераховуються на рахунки в кредитних установах та використовуються для вирішення взаємних фінансових зобов'язань. Безготівковий обіг має велике економічне значення, оскільки сприяє прискоренню оборотності оборотних коштів, зниженню ризику невиконання та економії на витратах, пов'язаних з обігом готівки.

Залежно від змісту економіки розрізняють два види безготівкового обороту: товарні операції та фінансові зобов'язання.

До першої групи належать безготівкові розрахунки за товари та послуги, до другої – бюджетні платежі (податок на прибуток, ПДВ), наприклад позабюджетні кошти, погашення банківських кредитів, відсотків за кредитами, платежі страховим компаніям та ін.

Між готівковим і безготівковим обігом існує тісний взаємозв'язок: гроші постійно переміщуються з однієї сфери обігу в іншу, змінюють форму придатних банкнот для зберігання в банках і навпаки.

Безготівковий розрахунковий обіг невіддільний від грошового обігу, це єдиний грошовий обіг в країні і єдиний однойменний грошовий обіг.

Готівковий розрахунок може здійснюватися в готівковій та безготівковій формі. Перевага зазвичай надається безготівковому розрахунку. Це пояснюється тим, що це зручно, безпечно та сприяє ефективному веденню фінансових операцій. Банківські установи активно сприяли широкому поширенню безготівкових розрахунків, що стало зручним та безпечним засобом фінансових операцій. Вони також є зацікавлені в цьому не лише економічно, а й з погляду досліджень, регулювання та контролю над грошовими потоками, що має важливе значення для ефективності фінансової системи. З цією метою банківські установи надають можливість фізичним та юридичним особам

відкривати банківські рахунки.

Безготівкові розрахунки дозволяють значно скоротити витрати обігу, пов'язані з готівковими розрахунками господарства, мінімізуючи кількість грошових одиниць в обігу. Їх незаперечні переваги в безготівкових розрахунках не обмежуються їх значенням у ринковій економіці. Концентрація безготівкового розрахункового обороту в кредитній системі дозволяє раціонально використовувати всі тимчасово вільні кошти, що зберігаються на банківських рахунках, для прямого банківського кредитування суб'єктів ринку, що значно прискорює розрахунки, в тому числі з впровадженням новітніх електронних засобів зв'язку. Оскільки зміст безготівкових розрахунків розкривається в розрахункових (платіжних) документах, то проведення розрахунків у такий спосіб дає гарну можливість контролювати одержувачів і платників, а в разі необхідності – виконувати договірні зобов'язання з боку контролюючого та виконавчого органу.

На практиці компанії можуть самостійно обирати способи оплати, передбачені чинними нормативними актами, і вказувати їх при підписанні договорів із собою [64]. У різних довідкових та економічних джерелах використовуються різні визначення та підходи до поняття "безготівкові розрахунки" (табл. 1.2).

Таблиця 1.1

Трактування поняття «безготівкові розрахунки» в економічній літературі

№	Автор	Значення
1	2	3
1	Борисов А.Б	Безготівкові розрахунки – це форма розрахунків, при якій кошти перераховуються між фізичними та юридичними особами без використання готівки через банківську установу, із застосуванням поточного (розрахункового) рахунку [3].
2	Дянів Р. П.	Безготівкові розрахунки – спосіб грошового обігу, згідно з яким зберігання і рух коштів здійснюється безготівковими грошима шляхом переказу грошей з рахунка платника на рахунок одержувача [11].

3	Завадський С.А.	Безготівкові розрахунки – система готівкових розрахунків, що здійснюються без участі готівки, включаючи банківський переказ певної суми з рахунка платника на рахунок одержувача та залишок взаємних вимог компаній та організацій [13].
4	Загородній А.Г	Безготівкові розрахунки – це розрахунки, що здійснюються без участі готівки, у сфері безготівкового грошового обігу [15].
5	Золотогоров В.М.	Безготівкові розрахунки – розрахунки, що здійснюються без участі готівки шляхом перерахування певних сум на банківський рахунок платника за рахунок одержувача шляхом погашення взаємних вимог[16].
6	Савлук М.Н.	Безготівкові розрахунки – рух грошей на банківських рахунках, коли вони не виходять за межі банківської системи.
7	Сухарський В. М.	Безготівкові розрахунки – платежі, що здійснюються без залучення готівки, шляхом перерахування грошових сум з рахунків платників на рахунки одержувачів або зарахування взаємних вимог [60].
8	Щетинін А. АТ.	Безготівкові розрахунки – організація розрахунків між учасниками суспільного виробництва, що здійснюються без використання готівки, шляхом перерахування коштів з розрахункового рахунку на інше [70].

Отже, безготівкові розрахунки – це перерахування певної суми коштів з рахунка платника на рахунок одержувача, а також переказ коштів на рахунок одержувача готівкою, сплачених банку за дорученням. юридичних і фізичних осіб [19].].

Безготівкові розрахунки тісно пов'язані з усіма видами господарської діяльності, але більша частина цих розрахунків відноситься до товарних операцій.

Близько чверті безготівкових розрахунків припадає на розрахунки за безтоварними операціями, наприклад розрахунки між підприємствами та організаціями з органами управління, бюджетами та органами соціального страхування.

Підприємства можуть використовувати для бухгалтерського обліку розрахункові документи (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Види розрахункових документів за безготівковими операціями

Форма документа	Зміст документа
1	2
Платіжна інструкція	Розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання з його рахунка зазначеної суми та перерахування її на рахунок одержувача.
Вимога-доручення	Розрахунковий документ, який містить вимогу одержувача сплатити суму коштів безпосередньо платнику та доручення платника банку, який його обслуговує, на визначену платником суму коштів зі свого рахунку для перерахування на рахунок одержувача. Він складається з двох частин: - вище – вимога одержувача безпосередньо співплатником сплатити певну суму коштів; - нижня - доручення платника обслуговуючому банку про списання визначеної ним суми зі свого рахунку та перерахування її на рахунок одержувача.
Чекова книжка	Документ, що містить доручення власника рахунку установою банку-емітента, яка розпоряджається його рахунком, сплатити чек власнику чека на суму коштів.
Акредитив	У цій формі банк клієнта зобов'язаний оплатити третій особі (бенефіціару) поставлені товари, виконану роботу та надані послуги;
Стягнення заборгованості	Він полягає в отриманні банком кількох документів, що ідентифікують імена його клієнтів, і зарахуванні їх у встановленому порядку на рахунок одержувача коштів.
Меморіальний ордер	Розрахунковий документ, що складається з ініціативи банку для оформлення операцій, пов'язаних зі списанням коштів з рахунку платника, та операцій всередині банку. Використовується при проведенні банківських розрахунків

Замовник має вільний вибір щодо методів оплати (крім випадків ювілейних замовлень), який вказується при підписанні договору. Банківські установи використовують різноманітні платіжні інструменти для проведення розрахункових операцій. Кожна компанія має встановити відповідну та стратегічно розглянуту політику розрахунків, що є важливим етапом для

покращення фінансових можливостей. Ефективність будь-якої операції залежить від правильного вибору методу оплати.

Отже, головною метою систем бухгалтерського обліку та аудиту є вирішення завдань, спрямованих на підвищення ефективності розрахунків і забезпечення надходження необхідної інформації для прийняття стратегічних рішень. Це включає отримання даних про розрахунки, стан дебіторської заборгованості, а також фінансові результати реалізації заходів, спрямованих на удосконалення безготівкових операцій.

1.2 Концептуальні положення економічного аналізу готівкових і безготівкових розрахунків

В сучасному світі, де фінансові трансакції стають все більш складними та розгалуженими, економічний аналіз готівкових і безготівкових розрахунків визначається як критично важлива галузь. За допомогою цього аналізу провідні компанії та фінансові установи можуть отримати значні уявлення про свою фінансову стійкість, ефективність операцій та потреби в оптимізації. Концептуальні положення, що лежать в основі такого аналізу, розкривають сутність і значення грошових потоків у різних формах, розглядають механізми їх формування та використання, а також дозволяють здійснювати стратегічне планування та ризик-менеджмент.

Зокрема, розгляд економічних аспектів готівкових та безготівкових розрахунків відкриває широкий простір для аналізу фінансових процесів та їх впливу на економічну діяльність підприємств. Вивчення таких аспектів надає можливість розкрити причинно-наслідкові зв'язки між фінансовими операціями та результатами бізнесу, що в свою чергу дозволяє приймати обґрунтовані рішення та спрямовувати фінансові потоки в найбільш вигідний для підприємства напрямок [53, с.161-166].

Щоб уникнути ситуацій, коли прибуткова компанія знаходиться у неможливості розрахуватися за своїми зобов'язаннями, вона проводить аналіз

грошових потоків, спрямований на оцінку ефективності управління грошовими коштами.

Основними завданнями аналізу готівкових і безготівкових розрахунків є виявлення причин недостатнього (або надмірного) фінансування, а також визначення джерел та напрямків використання готівкових і безготівкових коштів.

Метою проведення аналізу готівкових і безготівкових розрахунків у підприємств є прискорення обігу грошових коштів, що в свою чергу сприяє підвищенню оборотності активів та забезпечує фінансову стабільність та платоспроможність підприємства.

Для аналізу використання готівкових і безготівкових розрахунків підприємства: «Баланс» («Звіт про фінансовий стан») ф. №1; «Звіт про фінансові результати» («Звіт про сукупний дохід») ф. №2 та дані бухгалтерського обліку.

Оптимальне керування готівковими та безготівковими розрахунками на підприємстві залежить від організаційного рівня та послідовності етапів аналізу фінансових потоків. Цей процес охоплює передбачення джерел капіталу, планування фінансових потоків, постійний контроль за виконанням фінансових стратегій та ухвалення управлінських рішень для оптимізації їх використання [35, 57-62]. Складові організації економічного аналізу визначаються природою поняття. Сама організація економічного аналізу не існує, а здійснюється відповідно до цілей і завдань, поставлених керівництвом підприємства.

Практично організація розглядається з двох перспектив. З одного боку, як постачальник аналітичних послуг і провайдер аналізу [35, с. 118], а з іншого – як установа, що виконує аналітичну роботу під час проведення аналізу.

Оцінка способів оплати, які використовує підприємство, проводиться за допомогою аналізу руху грошей і є важливою умовою успішного керівництва фінансовими потоками в діяльності суб'єкта господарювання.

Аналіз готівкових і безготівкових розрахунків необхідно проводити за такими напрямками:

- аналіз готівкових і безготівкових джерел готівки;
- перегляд напрямів витрачання коштів;
- грошовий потік підприємства ;
- дослідити зв'язок між доходом і зміною валюти;
- вивчити взаємозв'язок між зростанням фінансово-економічної активності та попитом на готівку.

Об'єктами аналізу є:

- залишки готівки та їх еквіваленти на певну дату;
- фінансові надходження, що виникають внаслідок господарської, інвестиційної та фінансової діяльності;
- витрати, що пов'язані з господарською, інвестиційною та фінансовою діяльністю;
- чинники, які призводять до зміни грошових активів.

Об'єктами аналізу є: управлінський персонал, економічні відділи, керівники підрозділів та структурних підрозділів компанії, власники та акціонери, а також зовнішні користувачі інформації.

Абсолютні показники, що використовуються в аналізі, отримані з бухгалтерського обліку:

- сальдо та оборотність грошових надходжень та відтоків та їх еквівалентів у готівковій та безготівковій формі;
- фінансові результати діяльності підприємства;
- корпорації;
- діяльності;
- динамічні абсолютні показники.

Відповідні показники для аналізу та обробки облікової інформації:

- відносні показники структури активів, власного капіталу та зобов'язань;
- динамічні відносні показники;
- відповідні показники інтенсивності процесу: коефіцієнт оборотності та витрати; коефіцієнт адекватності чистого операційного грошового потоку; коефіцієнт ліквідності грошового потоку; коефіцієнт ефективності грошового

потоку .

Методичний підхід, який спрямований на проведення комплексного аналізу готівкових та безготівкових розрахунків, руху грошових коштів, а також аналізу грошових потоків та фінансових показників для оцінки ліквідності бізнесу, знаходиться в етапі розвитку, за словами експертів. Найбільш систематичний і цілісний методологічний підхід представлений в роботі українського дослідника І. О. Форми. Згідно з наведеними концепціями, аналіз грошових потоків підприємства слід проводити наступним чином: дослідження позитивної динаміки грошових потоків, оцінка негативних грошових потоків, аналіз балансу грошових потоків, а також дослідження синхронності грошових потоків та оцінка їх ефективності [2]. Ця методологія дозволяє детально вивчити характеристики грошового потоку, розглядає логіку оцінки програми та надає різноманітні розрахункові показники для використання.

1.3 Нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків

В сучасній економічній практиці готівкові та безготівкові розрахунки є невід'ємною складовою фінансової діяльності підприємств. Поглиблений аналіз цих розрахунків стає важливим інструментом для забезпечення фінансової стабільності та ефективного управління ресурсами. Однак, в контексті їх обліку, аудиту та аналізу виникають численні питання, які потребують належного нормативно-правового регулювання. У цьому контексті важливим є розгляд сучасних нормативно-правових аспектів, які впливають на процеси обліку, аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків. Такий аналіз дозволяє розкрити ключові аспекти регулювання, виявити вимоги до проведення фінансових операцій, а також з'ясувати відповідальність сторін за додержання встановлених правил. У цьому вступі буде розглянуто основні аспекти нормативно-правового регулювання обліку, аудиту та аналізу

готівкових і безготівкових розрахунків з урахуванням сучасних тенденцій та вимог економічного середовища.

Законність готівкових операцій визначається чинним законодавством України та відповідними нормативними документами. Ми вважаємо, що існуючу ієрархію обліку готівкових та безготівкових розрахунків можна структурувати на чотири рівні (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Система регулювання та правове регулювання обліку грошових коштів та їх еквівалентів

1 рівень - Міжнародний нормативно - правовий акт					
МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів кошти»		МСБО 21 «Вплив обмінних курсів»		МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції»	
Рівень 2 - Національні нормативно - правові документи					
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Закон України «Про банки та банківську діяльність»	Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»	Податковий кодекс України	Закон України «Про Національний банк України»	Господарський кодекс
3 рівень - Підзаконні нормативно-правові акти					
НП(С)БО № 1		НПСБО № 22		НПСБО № 21	
Рівень 4 - Інструкції, положення державного рівня					
Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організація.	Положення про ведення касових операцій у національній валюті України № 148 від 29.12.2017 стор.	Інструкція № 146 «Про порядок відкриття та використання національних рахунків»	Викладання Немає. № 22 «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті»	Порядкові рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	Положення про інвентаризацію майна та зобов'язань №79

На першому рівні регулювання визначається міжнародним нормативним законодавством, зокрема Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) 7 "Звіт про рух грошових коштів" зі змінами, що вступили в силу з 1 січня 2012 року. Цей стандарт визначає потрібні потоки для надання інформації щодо минулих змін у грошових коштах та їх еквівалентах суб'єкта господарювання через грошові потоки, розкриваючи походження коштів. Він також розрізняє грошовий потік за періодом від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності [34].

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) 21 "Вплив змін валютних курсів" та МСБО 29 "Фінансова звітність щодо операцій в умовах гіперінфляції" призначені для нормативного регулювання фінансового обліку грошових активів та їх еквівалентів. Відповідно до МСБО 29, монетарні активи не підлягають переоцінці, оскільки їх вартість залишається сталою.

Міжнародний стандарт фінансової звітності МСБО 21 "Вплив змін валютних курсів" регулює відображення та вплив коливань валютних курсів на фінансові результати та стан фінансової звітності підприємства. Цей стандарт вимагає, щоб всі операції, які здійснюються в валюті, відображалися в звітності за курсом на дату операції, а будь-які зміни курсів валют впливали на фінансові результати підприємства та його фінансовий стан. МСБО 21 встановлює методи оцінки валютних операцій та визначення їх впливу на фінансову звітність, забезпечуючи більшу достовірність та порівнюваність фінансових результатів компаній, які операціонують у різних валютних середовищах.

Національне регуляторне законодавство у сфері бухгалтерського обліку в Україні організоване на чотирьох підрівнях. Основним нормативним актом є Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність", що сприяє уніфікації обліку активів, зобов'язань, господарських операцій та наданню користувачам необхідної та достовірної інформації про майно, доходи і витрати. Цей закон визначає єдині правові та процесуальні принципи організації та ведення бухгалтерського обліку, а також установлює основні процедури збору, реєстрації та інтеграції інформації шляхом постійного обліку

всіх комерційних операцій [46].

Закон України "Про банки і банківську діяльність" є ключовим нормативним актом, що регулює функціонування банківської системи в Україні. Цей закон встановлює правила створення, реєстрації, ліцензування та діяльності банків, а також засоби контролю та нагляду за їхньою діяльністю. Він також визначає права та обов'язки банків, встановлює порядок здійснення банківських операцій, а також механізми захисту інтересів клієнтів та забезпечення стабільності банківської системи в країні. Крім того, цей закон регулює питання, пов'язані з веденням бухгалтерського обліку та складанням фінансової звітності банків [45].

Закон України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" визначає порядок та умови застосування касових апаратів (реєстраторів розрахункових операцій) у підприємствах, що здійснюють торгівлю товарами, надають громадське харчування або послуги. Закон встановлює вимоги до обладнання касових апаратів, правила їхньої експлуатації та технічного обслуговування, а також вимоги до обліку та звітності за розрахунковими операціями, що проводяться через ці апарати. Метою цього закону є забезпечення контролю за обігом грошових коштів у вищезазначених сферах діяльності, запобігання незаконним фінансовим операціям та підтримка прав споживачів.

Закон України "Про Національний банк України" визначає правові та організаційні засади функціонування Національного банку України (НБУ), що є центральним банком країни. Цей закон встановлює мету та завдання НБУ, його статус, правовий статус, організаційну структуру, повноваження та взаємодію з іншими органами влади та фінансовими установами. Він також регулює валютно-кредитну політику країни, встановлює правила емісії грошей, контролю за банківською системою, регулювання фінансового ринку та інші аспекти діяльності центрального банку. Закон спрямований на забезпечення стабільності національної валюти, фінансової системи та економічного розвитку країни в цілому [40].

Третій рівень – НП (С) БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" (Нормативний Положення (Стандарт) Бухгалтерського Обліку) є ключовим документом, що регулює підготовку та представлення фінансової звітності відповідно до принципів бухгалтерського обліку. Цей стандарт встановлює загальні вимоги до структури, змісту та форми фінансової звітності, яка має бути підготовлена підприємствами та іншими організаціями для забезпечення інформації користувачам про їхню фінансову стан та результати діяльності.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції» визначає процедури коригування опублікованої фінансової звітності щодо впливу інфляції та загальні вимоги до розкриття такої інформації в примітках до фінансової звітності.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 "Вплив інфляції" (П(С)БО 22) є нормативним документом, який визначає методику бухгалтерського обліку та звітування стосовно впливу інфляції на фінансову звітність підприємства. Цей стандарт надає вказівки щодо обліку та відображення фінансових результатів та стану підприємства в умовах інфляції, яка може вплинути на ціни, вартість активів та зобов'язань, а також на фінансові показники.

Четвертий рівень бухгалтерського обліку представляє собою довідку-заявку до плану рахунків, що визначає мету та спосіб ведення бухгалтерських книг щодо майна, капіталу, зобов'язань і господарської діяльності підприємств та організацій. Цей рівень обліку відображає факти фінансово-господарської діяльності фірм та інших юридичних осіб, що складають фінансову звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), за винятком банків, бюджетних установ і корпорацій.

На цьому рівні обліку підприємства розкриваються незалежно від форми власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, включаючи філії, відділення та інші відокремлені відділення юридичних осіб. Інформація, що стосується цього рівня, часто включається в окремий баланс.

Важливо зауважити, що на четвертому рівні бухгалтерського обліку позабалансові рахунки ведуться за простою системою, що означає відсутність подвійного обліку. Такий підхід спрощує процес обліку, але вимагає відповідної документації та систематичного контролю з боку фахівців з обліку та аудиторів. [19].

Згідно з чинним положенням №148, сума розрахунків готівкою обмежена для комерційних осіб на рівні 10 000 гривень, а для фізичних осіб - на рівні 50 000 гривень за одним або кількома платіжними документами протягом одного дня. Будь-яка сума, яка перевищує ці ліміти, повинна бути виплачена через банк. Таке обмеження спрямоване на контроль за готівковим оборотом та підтримку безпеки та прозорості у фінансових транзакціях [43].

Нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків є важливою складовою фінансової системи, що сприяє забезпеченню фінансової стабільності та ефективності в управлінні фінансовими потоками. Це регулювання визначає принципи, процедури та вимоги, які забезпечують відповідність фінансових операцій законодавчим та стандартним вимогам, сприяючи таким чином захисту інтересів усіх сторін у фінансових відносинах.

На основі цього регулювання створюються прозорі та надійні механізми контролю та аудиту, що дозволяють ефективно виявляти та уникати фінансових порушень та шахрайства. Враховуючи швидкі зміни у фінансових технологіях та зростаючу складність фінансових операцій, нормативно-правове регулювання набуває особливого значення для забезпечення стійкості та довіри до фінансової системи як на національному, так і на міжнародному рівнях.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ГОТІВКОВИХ І БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Особливості організації обліку готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства

Усі юридичні особи та приватні підприємці, які мають рахунок у банку, зобов'язані зберігати кошти в банку. Проте для здійснення підприємницької діяльності (виплата заробітної плати та допомоги, придбання товарів, канцтоварів) їм потрібна певна сума.

Дослідження процесів розпорядження готівковими та безготівковими коштами здійснювалося на прикладі ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”, яке займається виготовленням та консервацією фруктів та овочів. Підприємство може здійснювати свою діяльність як за рахунок коштів, що надійшли з каси банку, так і за рахунок виручки від реалізації товарів (робіт, послуг) та інших грошових надходжень.

ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” розраховується грошима з іншим підприємством. максимальна вартість (підприємець), вартість закладу 10000 грн. Фізичні особи можуть сплачувати готівку до 50 тис. грн одним або кількома платіжними документами протягом одного дня.

У разі готівкової виплати понад 10 000 грн іншим суб'єктам господарювання (підприємцям) ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” кошти, що перевищують цю суму, будуть додані до фактичного залишку готівки в касі на момент закриття операції. Отримана сума звіряється із затвердженим лімітом каси, і в разі його перевищення на підприємство накладається штраф за перевищення встановленого ліміту каси в двократному розмірі добової надлишки готівки.

Зазначені обмеження поширюються також на готівкові розрахунки, які здійснюються суб'єктами господарювання шляхом підрахунку коштів, що надійшли на рахунок підприємства для оплати товарів, придбаних у зв'язку з

виробничим (господарським) дефіцитом.

Згідно з цим визначенням, «грошові розрахунки» охоплюють не тільки розрахунки за продану продукцію, але й усі інші надходження, наявні в касі підприємства, особливо надходження за нереалізовані доходи.

Касир Баран Л. М. – касир ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”, який несе повну матеріальну відповідальність за збереження всіх матеріальних цінностей, які отримує.

У разі відсутності касира (через хворобу) суми на його рахунку негайно перераховуються іншому касиру, який передається іншому касиру в присутності відповідальної особи та головного бухгалтера або комісії підприємства, призначеної керівником. керівник компанії. Результати передачі та передачі цінностей підписуються зазначеними особами.

На багатofіліальних підприємствах ведеться централізована бухгалтерія, крім касирів, заробітна плата, допомога по тимчасовій непрацездатності, стипендії та премії можуть виплачуватися за письмовим розпорядженням відповідальної особи підприємства. Ці особи мають договір про повну матеріальну відповідальність і на них поширюються всі права та обов'язки, встановлені для касирів. ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” залишає за собою право вносити готівку (готівку) до своїх кас у неробочий час до встановленого ним грошового ліміту. Грошові кошти (готівка), що перевищують ліміт каси, встановлений самостійно, перераховуються в банк і зараховуються на банківський рахунок. Відокремлений господарський підрозділ має право перераховувати кошти (готівку) безпосередньо в касу юридичних осіб або банків чи небанківських фінансових установ, які отримали ліцензію на переказ коштів у національній валюті, без відкриття переказного рахунку та зарахування. банківський рахунок юридичної особи.

Підприємство має право отримувати виручку (готівкові кошти) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) для подальшої передачі в банк за допомогою комплексу програмно-технічних засобів, розташованих у місці проведення готівкових розрахунків, які воно здійснює. забезпечує

перерахування коштів з каси Приміщення безпечно переноситься в спеціально обладнану кімнату для внесення депозиту та подальшої здачі грошей до каси банку.

Грошові операції здійснюються за документами встановленого зразка, погодженого Національним банком України та Міністерством фінансів України, затвердженого наказом Мінстату України, і мають бути незмінними на всіх підприємствах незалежно від їх філії. приналежність. і власність. Постановою дозволено використання типових форм документації грошових операцій (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Загальні форми касових документів у ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”

№	Код документа	Назва документа
1	КО -1	Прибутковий касовий ордер
2	КО -2	Видатковий касовий ордер
3	КО- 3	Журнал або реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів
4	КО- 4	Касова книга

Розрахунки по касі підписуються згідно з прибутковими касовими ордерами (ПКО) форми № КО-1, в примірнику та зареєстрованому в журналі обліку прибуткової та видаткової касової послідовності за підписом головного бухгалтера або уповноваженої особи за письмовим наказом керівника. скарбник бізнесу та компанії. У ПКО вказується, від кого та на якій підставі отримана сума грошей (у цифровому та текстовому вигляді). У цьому випадку надайте особі, яка сплатила, знімний корінець ПКО, підписаний головним бухгалтером і касиром, скріплений печаткою підприємства. Касири ПКО можуть приймати готівку тільки в день реєстрації. Якщо особа, зазначена в РКО, не сплатить до кінця 6 робочого дня в день оформлення замовлення, РКО буде вважатися недійсним і анульованим до закриття каси. Анульовані ПКО не знищуються, передаються до бухгалтерії, де підшиваються до спеціальної папки

«Анульовані справи» та зберігаються протягом 36 місяців після закінчення календарного року або в місці їх знаходження.

Отримання готівки з власного рахунку в банківській установі ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС» здійснюється за чеком (зарєєстрованим у чековій книжці) касиром або іншою уповноваженою особою. Підприємство отримує чекову книжку в установі Укрєксімбанку, де після заповнення спеціальної форми відкриває поточний рахунок. Чекова книжка зберігається в сейфі підприємства. При видачі векселів виправлення не допускаються. На чеку вказується цільове використання грошей, а на звороті – прізвище, ім'я, по батькові уповноваженої особи. Виписка прибуткових касових ордерів та квитанцій на суму отриманої готівки. Квитанція додається до виписки банку про поточний рахунок і є підтвердженням повного розміщення отриманої з банку готівки.

Зняття грошей з каси здійснюється за платіжним касовим ордером (ВКО) за формою №1. КО-2, підписаний відповідальною особою та головним бухгалтером або уповноваженим відповідальною особою працівником. Якщо документи, заяви та рахунки-фактури, містять повноваження відповідальної особи, підпис відповідальної особи не потрібен. Касири з непідтвердженими списками одержувачів не приймають зняття готівки. У разі видачі грошей фізичним особам (у тому числі працівникам) за прибутковим касовим ордером або видатковою декларацією касир повинен мати при собі паспорт із зазначенням їх прізвища, прізвища, номера, ким і коли їх видано. Касовий чек як видатковий звіт він підписує власноруч чорнилом або авторучкою із зазначенням отриманої суми (гривень - письмово, копійок - цифрами) в темряві. Якщо декларація про витрати складається для видачі грошей різним особам, одержувач також повинен пред'явити паспорт і документи та розписатися у відповідному розділі документа. Виплата заробітної плати, допомоги по тимчасовій непрацездатності, премії здійснюються на підставі платіжних відомостей (розрахунково-платіжних). При цьому отримане значення не записується словами певною особою. Ліцензія на емісію грошей розміщується

на титульній сторінці інформації підписується головним бухгалтером та головним бухгалтером. Для повної видачі, незалежно від обсягу відомостей, видається касова довідка про розрахунки з проставленням дати та номера до кожної відомості. Гроші будуть надіслані лише тій особі, яка вказана в платіжному документі. Надсилайте гроші іншим лише від імені інших людей і посилайтеся на спосіб, який вони вказали в платіжному документі, і долучайте його.

При видачі залишків готівки в касі не приймаються платіжні касові доручення або відомості про платежі, якщо видача готівки з каси здійснюється без підтвердження підпису одержувача. Касири видають гроші тим, хто значиться у звіті ЕКО або видатковій відомості. У разі видачі грошей за довіреністю, оформленою відповідно до законодавства України, у тому числі тим, хто не може власноручно підписати через хворобу чи з інших законних причин, прізвище, ім'я, по батькові та бухгалтера обов'язково вказується ім'я уповноваженої особи одержувача. потім текст команди. , по батькові. У разі видачі готівки за видатковою декларацією до підписання квитанції касир заповнює «пропускний лист». Довіреність зберігається в касі і додається до касового ордера або видаткового ордера. Виведення коштів може відбуватися внаслідок наступних подій:

- кредит на рахунок банківської установи;
- виплата заробітної плати;
- депозит;
- оплата виконаних робіт і наданих послуг фізичними та юридичними особами;
- знімати кошти на відрядження або придбання ТМЦ на субрахунках;
- повернення придбаного товару покупцеві;
- виплата фінансової допомоги, кредитів;
- структурні підрозділи здають готівку до кас підприємства.

Документом, що підтверджує перерахування одержувачем виручки до

банку, є копія супровідної відомості з сумкою виручки (готівкою) та засвідчена підписом та печаткою одержувача.

Бухгалтер перевіряє записи касира у видатковій відомості та підраховує видані та виплачені суми. Внесена сума передається в банк.

Касові ордери або документи, що їх замінюють, реєструє бухгалтерія «Крона» в журналі обліку прибуткових і видаткових касових документів стандартного формату ГКО-3 для передачі в касу.

Дані прибуткових і видаткових касових ордерів відображаються в касовій книзі стандартного формату № КО-4. ТОВ "Крона" веде касову книгу в національній валюті. На підприємстві у звітному році відкрито касову книгу. Папір повинен бути пронумерований, прошитий і проштампований, проштампований. Кількість аркушів касової книги засвідчується головним бухгалтером і головним бухгалтером. Записи в ній робляться в двох примірниках на копіювальному папері, другий вилучається і використовується як звіт касира, перший залишається в книзі. Виправлення повинні бути засвідчені касиром і підписом головного бухгалтера, необґрунтовані виправлення заборонені. Звіт по касі складається щоденно (при зарплаті - протягом 3 днів). В кінці дня касир підбиває підсумки дня, знімає залишок в касі і другий відривний примірник передає в бухгалтерію як звіт про всі вимоги.

Проведення безготівкових розрахункових операцій через банки зменшує потребу в готівці, сприяє концентрації вільних грошових коштів у банках для кредитування, забезпечує збереження їх вартості та ефективне використання, оптимізує та прискорює грошові потоки компаній.

Важливою умовою якісного ведення бухгалтерського обліку є правильний та своєчасний облік операцій на банківських рахунках. Це пояснюється тим, що несвоєчасне оформлення ремонтних операцій або помилки в оформленні можуть призвести до негативних наслідків для збору у вигляді штрафів, пені, пені. Наприклад, несвоєчасна оплата через помилку в оформленні платіжного доручення, оплата в сумі, яка не була вказана раніше,

відправлення цього платежу на інші (невірні) реквізити, це може призвести до стягнення пені за договором, затримка платежу або затримка доставки товару.

Документи, за якими здійснюються операції по банківському рахунку, можна розділити на три групи:

1) Документи, що використовуються господарською одиницею для визначення взаємозв'язку розрахункового рахунку з касою підприємства (книга видачі, касова книга, касовий бюлетень);

2) документи для двосторонніх розрахунків між суб'єктами господарювання та іншими суб'єктами господарювання (платіжні доручення, платіжні інструкції);

3) Документи (платіжні вимоги, інкасові доручення), які використовуються для списання до бюджету сум прострочених податків та стягуються в безспірному порядку [36].

ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС» обслуговує державний банк Приватбанк, який має два рахунки - поточний рахунок для внесення страхових коштів та окремий поточний рахунок. Крім того, підприємство відкриває субрахунок 315 «спеціальний рахунок у національній валюті» для обліку ПДВ казначейства.

Підприємство вибрало розрахункові документи у вигляді платіжних інструкцій для безготівкових розрахунків. Основний бухгалтерський облік банківських рахунків досліджуваних підприємств ведеться належним чином головним бухгалтером та відповідальною особою підприємства.

Якщо заповнений зміст розрахункового документа суперечить вимогам цього розпорядження, перевіряючий банк повертає його та не виконує. Також банки повертатимуть ненадані розрахункові документи, якщо:

- у розрахунковому документі не заповнено хоча б одну з вимог до його форми;
- відсутні супровідні документи, передбачені цією інструкцією для супровідних розрахункових документів, або закінчився строк дії цих супровідних документів;
- порушення інших вимог директиви.

Усі текстові елементи таблиці повинні бути написані українською мовою. Розрахункові документи (крім розрахункових чеків) оплачуються в безготівковому порядку в кількості примірників (але не менше двох), які необхідні всім учасникам, комп'ютером і принтером і видаються на одноразовому або самокопіювальному папері. Отже, налагоджений облік як готівкових, так і безготівкових розрахунків ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” може забезпечити повний, поточний та достовірний облік коштів.

2.2 Методичні аспекти обліку готівкових і безготівкових розрахунків

В сучасному світі, де економіка перетворюється на все більш складну систему, методичні аспекти обліку готівкових і безготівкових розрахунків стають ключовими для ефективного функціонування підприємств і фінансової стабільності країни в цілому. В контексті постійно змінюючихся технологій, правового середовища та економічних умов, розробка та вдосконалення методів обліку грошових потоків вимагають не лише систематичного аналізу, але й глибокого розуміння фінансових процесів. Вступ до дослідження методичних підходів у сфері обліку готівкових та безготівкових розрахунків є важливим кроком у напрямку розкриття та розуміння сутності цих процесів, а також їхнього впливу на фінансову діяльність суб'єктів господарювання.

Загальна інформація про наявність та рух готівки в касі ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” відображається на рахунку 30 «Готівка», який має два субрахунки:

301 «Готівкова національна валюта»;

302 «Готівка та валюта ».

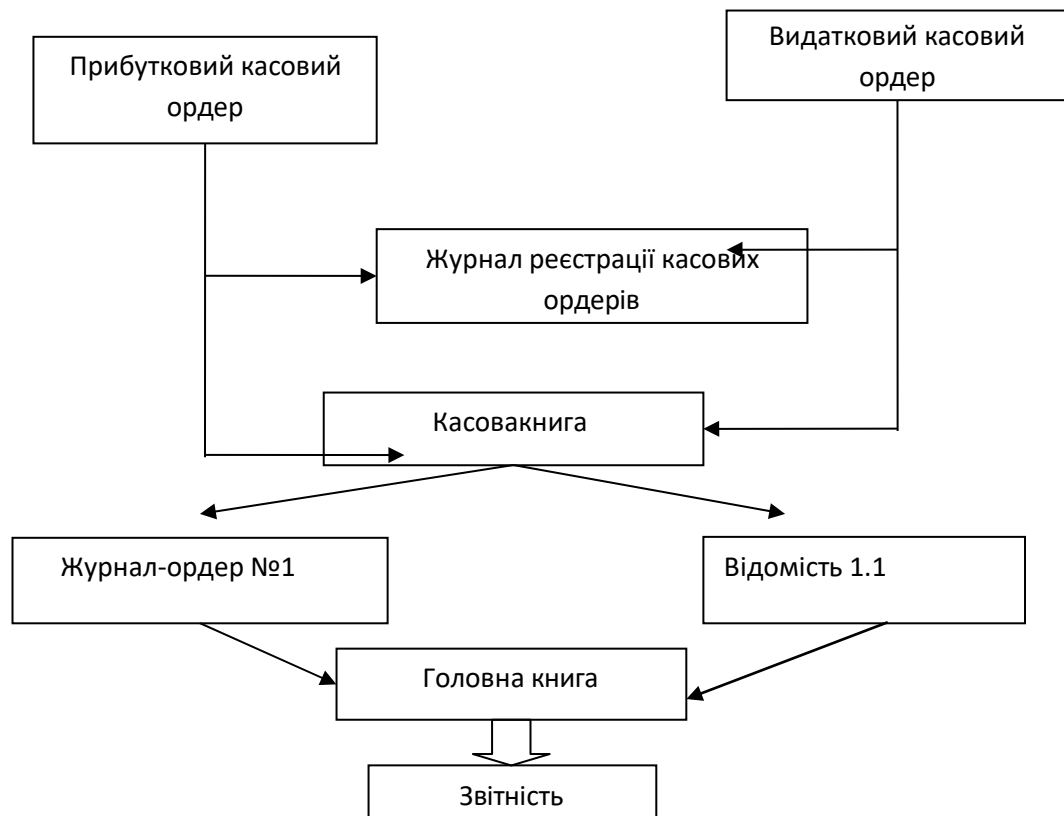
За дебетом рахунку 30 «Готівка» відображаються кошти, що надійшли в касу підприємства, а за кредитом – кошти, сплачені касиром. На столі. 2.2 Показуємо основну діяльність ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”, яка відображає співвідношення готівки та доходу компанії.

Таблиця 2.2

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку касових операцій в національній валюті в ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”

№	Господарські операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Отримано готівку з поточного рахунку	301	311
2	У касу надходять кошти за продану продукцію, виконані роботи та надані послуги від покупців.	301	361
3	Підзвітна особа повернула кошти	301	372
4	Отримання коштів від матеріально відповідальних осіб для відшкодування збитків, завданих підприємству внаслідок недоліків, втрата, знищення цінностей	301	375
5	Грошові надходження від засновників як внесок до статутного капіталу	301	46
6	Отримання готівки на повернення раніше амортизованих господарських засобів	301	716
7	Під час інвентаризації виявлено надлишки грошових коштів	301	719
8	Внесить гроші на наявний банківський рахунок	311	301
9	Видано кошти підзвітній особі на господарські потреби	372	301
10	Виплачено заробітну плату працівникам підприємства	661	301
11	Під час інвентаризації виявлено відсутність грошей у касі	947	301

Схему ведення касових операцій в основних документах та регістрах бухгалтерського обліку ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” наведено на рис. 2.1. За дебетом і кредитом рахунку 30 «Готівка» в кінці місяця зводяться і порівнюються з відповідними оборотами по рахунку, які можна побачити в інших журналах – ордерах і відомостях.

**Рис. 2.1. Схема записів в журналах обліку касових операцій
ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”**

Після цього обіг готівкового кредиту починається через місяць журнальним ордером №. 1 перенесення до Головної книги. Обороти за дебетом рахунка 30 «Готівка» в головній книзі обліковуються при виконанні інших доручень у журналі за кредитом відповідного рахунка.

Залишок готівки в касі на кінець місяця, зазначений у відомості 1.1. Журнал завдання № 1 сальдо підсумкового касового звіту та дані головної книги за поточний місяць повинні збігатися.

В бухгалтерському обліку ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” наявність та рух безготівкових форм готівки в національній валюті, які знаходяться на поточному рахунку банку та доступні для поточних операцій, відображаються на субрахунку 311. За дебетом рахунку 311 відображаються надійшли (зараховані) кошти на поточний рахунок банку в національній валюті, а за кредитом – їх використання.

Банк приймає та видає готівковий або безготівковий переказ за

встановленою формою платіжних документів до розрахунку (заявка на переказ готівки, чек, платіжна доручення, платіжна інструкція, заявка на акредитив). Банки регулярно надають підприємствам тимчасові виписки з поточних рахунків або перелік операцій, здійснених за відповідний період.

Найбільша сума коштів на поточний рахунок компанії надходить від покупців і замовників за продану продукцію, виконану роботу, надані послуги та інші продані активи. Також до банку надходять кошти з каси підприємства (виручка від продажу, сума вкладів, сума претензій, сума боргів і матеріальних збитків, сплачених фізичними та юридичними особами, сума пожертвувань засновників підприємства, заборгованість від інших дебіторів, від орендної плати, за внутрішніми розрахунками, отриманих банківських кредитів, за рахунок цільового фінансування та цільових надходжень).

Списання готівки з розрахункового рахунку здійснюється шляхом приймання готівки в касу для виплати заробітної плати, господарських потреб і витрат на відрядження, погашення раніше отриманих кредитів і сплати відсотків за користування, оплати покупок за рахунок постачальників. До них належать матеріальна цінність товарів, сплата податків і зобов'язань, страхування, оплата цінних паперів інших суб'єктів господарювання, сплата штрафів, пені та зобов'язання зі сплати інших зборів [8, с. 532]. У таблиці наведено кореспонденцію операційних рахунків ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС» щодо руху безготівкових коштів у національній валюті на рахунку в банку.

Якщо підприємство має субрахунок для розрахунків, то для врахування відповідних коштів відкривається окремий аналітичний рахунок. Аналітичний облік за рах. 31 міститься в розшифровці, що додається до акта банківської звірки у разі наявності рахунку, де зазначаються номер документа, дата, коротка назва та сума операції.

Таблиця 2.3

**Кореспонденція рахунків поточного рахунку в національній валюті
ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС»**

№	Господарські операції	Кореспонденції рахунків	
		дебет	кредит
1	Отримано кошти з каси на банківський рахунок	311	301
2	Кошти в дорозі зараховуються на рахунок підприємства	311	333
3	Отримано кошти від покупців	311	361
4	Кошти цільового фінансування та цільові кошти зараховуються на банківський рахунок	311	48
5	Отримано довгостроковий кредит у банку на поточний рахунок	311	501
6	Отримала короткострокову позику в банку на розрахунковий рахунок	311	601
7	Перераховано кошти в касу	301	311
8	Виплачено заробітну плату	661	311
9	Видано аванс постачальнику	371	311

Облік операцій за рахунком 31 «Рахунки в банку» ведеться як субрахунок у журналі 1.1. Записи в журналі та відомості знаходяться в хронологічному порядку, оскільки банківські виписки надходять після звірки документів. У виписках і документах перевірки за кожною сумою вказуйте відповідний номер рахунку. Сума кожної обробленої виписки реєструється в журнальному порядку, а результати звіту з деталізацією суми на відповідному рахунку.

Методичні аспекти обліку готівкових і безготівкових розрахунків відіграють вирішальну роль у фінансовому управлінні сучасними

підприємствами та організаціями. Ці аспекти не лише допомагають забезпечити точність та достовірність фінансової звітності, але й сприяють оптимізації фінансових процесів, зменшенню ризиків і підвищенню ефективності управління обігом грошей.

Крім того, удосконалення методичних підходів до обліку розрахунків є постійним процесом, оскільки він відповідає на зміни в законодавстві, технологіях та економічних умовах. Розвиток цих методик вимагає поєднання теоретичних знань, практичного досвіду та ретельного аналізу, що дозволяє забезпечити найбільш оптимальні та ефективні рішення в управлінні фінансами.

2.3 Удосконалення готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства

Удосконалення готівкових і безготівкових розрахунків на підприємстві в сучасних умовах виступає ключовим аспектом фінансового управління, спрямованим на підвищення ефективності, оптимізацію фінансових процесів та забезпечення фінансової стійкості. В умовах стрімкої технологічної та економічної трансформації, розвиток та впровадження новітніх методик і підходів до обліку і здійснення розрахунків стає важливим завданням для підприємства будь-якої форми власності та розміру. Відмінності у вимогах, які пред'являються до обліку готівкових та безготівкових розрахунків, змушують керівництво компанії постійно вдосконалювати і адаптувати свою стратегію, щоб відповідати вимогам сучасного ринку та забезпечувати конкурентні переваги.

Розвиток міжнародних систем обліку та розрахунків викликав необхідність перегляду існуючих систем управління, причому не тільки менеджменту, фінансів та бухгалтерського обліку, а й систем обліку готівкових та безготівкових розрахунків.

Зараз в Україні розробляється новий спосіб оплати, який стосується змін

у сфері платежів, таких як електронні платіжні системи та розрахунки пластиковими картками .

Для полегшення обліку безготівкових розрахунків у ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” ми можемо запропонувати використання корпоративної банківської платіжної картки (КПК), необхідної для відкриття гривневого та валютного карткового рахунку (для відряджень за кордон). Застосовуючи КПК, компанії економлять багато сил і часу на проведення розрахунків. Так, передплата не потребує грошей в банку (на відрядження чи відрядження) і не потребує великої кількості додаткової документації (касових чеків та розрахунків) – достатньо відкрити картковий рахунок, перерахувати кошти. Після отримання банком КПК рекомендуємо переглянути фактичну суму видачі на позабалансовому рахунку 08. Для цього можна відкрити окремий субрахунок, наприклад 08/1 «КПК». Після закінчення періоду використання КПК (наприклад, і показати цю транзакцію на той самий субрахунок, що й «КПК».

Зміни в КПК можна побачити в реєстрі або журналі випусків із зазначенням дати отримання та повернення, ПІБ відповідальної особи, номер карткового рахунку, сума карткового рахунку, дата попередньої звітності. Номер тільки цього реєстру допоможе контролювати, ким і коли видається КПК, а також контролюватиме цільове використання коштів карткового рахунку як проїзні або як звіт про використання коштів, виданих під звіт. Перевага використання КПК полягає в тому, що компанії не купують готівку через банк або внутрішній офіс [35].

Для спрощення бухгалтерського обліку підприємств, які розраховуються пластиковими картками, пропонується використовувати пластикові картки для використання реєстру бухгалтерського обліку. Пропонований реєстр має такі графи: «Сума в іноземній валюті», «Назва валюти» та «Код фонду», «Внутрішній курс валюти», що значно спрощує облік та більш наочно фіксує операції в господарській діяльності. З розвитком технологій стало можливим навіть здійснювати платежі з банківських рахунків без потреби установ відвідувати такі банки. Можливо, це пов'язано з використанням «системи

клієнтського банкінгу», яка активно використовується в Україні, а також сервісів, які використовують для здійснення платежів лише мобільні телефони. Тому ми вважаємо доцільним замінити чинні процедури розрахунків ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС» новими платіжними інструкціями на перспективну процедуру, таку як банк-клієнт для своєчасного обслуговування банківських рахунків. і технічний обмін. інформації

Програмне забезпечення системи «клієнт-банк» має відповідати встановленим Національним банком вимогам щодо технології та захисту електронних банківських розрахунків із застосуванням системи «клієнт-банк».

Система «клієнт-банк» є важливою частиною програми автоматизації банку та є джерелом розрахункових документів через систему автоматизації банків (SBA) в системі електронних платежів національного банку або внутрішньої платіжної системи, що складається з клієнта та банку. компоненти.

Клієнтська частина системи «Клієнт-банкінг» забезпечує автоматичне підтримання поточного стану банківського рахунку клієнта з урахуванням передоплат та повернень. Розрахунковий документ в електронному вигляді, що подається клієнтом до банку, повинен відповідати формату платіжного документа системи електронних платежів Національного банку та супроводжується електронним цифровим підписом відповідальної особи платника, яка має право підпису згідно з документом про встановлення системи.

«Клієнт-банк» використовується в Реквізити, що містяться в розрахунковому документі в електронній формі, визначаються договором між банком і клієнтом, але обов'язкові:

- дата та номер розрахункового документа в електронному вигляді;
- найменування платника, ідентифікаційний код (номер) та номер рахунку ;
- та код платника;
- найменування отримувача, ідентифікаційний код (номер) лічильника ;
- найменування та код банку-одержувача;
- вартість розрахункового документа в електронному вигляді в

цифровому вигляді;

– причина платежу.

Банківська частина системи «клієнт-банк» забезпечує перевірку електронного підпису клієнта кожного розрахункового документа в електронному вигляді та повного платіжного документа, це важлива частина.

Програмне забезпечення для клієнтської частини системи «клієнт-банк» знаходиться на комп'ютері (для малих підприємств або фізичних осіб) або працює в локальній мережі клієнта.

Методи обробки облікової інформації, додаткові реєстри та вихідні формати документів, на яких базується банківська частина системи клієнт-банк, визначені Положенням про облікову політику банку.

Правовою основою роботи клієнта з системою «банк-клієнт» та обробки банком своїх розрахункових документів в електронному вигляді є окремий договір між клієнтом і банком. У договорі мають бути визначені права, обов'язки та відповідальність сторін, а також порядок вирішення спорів.

При використанні банківської системи клієнта клієнт зобов'язаний дотримуватись усіх вимог, встановлених банком щодо безпеки електронних розрахункових документів, а також банк регулярно контролює дотримання клієнтом вимог щодо захисту інформації та підтримує систему безпеки клієнта «клієнт-банк». і припиняє обслуговування клієнтів за допомогою цієї системи, якщо вимоги безпеки не виконуються.

Використання клієнтом системи «клієнт-банк» не виключає можливості оформлення банком паперових документів клієнта, якщо це передбачено договором між банком і клієнтом.

При проведенні розрахунків через систему «клієнт-банк» використовується розрахунковий документ в електронному вигляді.

Платник може формувати розрахункові документи в електронній формі на підставі правильно оформлених платіжних доручень, запитів на платіжні доручення та використання платіжних карток за допомогою клієнтської сторони системи.

У разі недостатності коштів на рахунку клієнта банк повертає розрахункові документи в електронній формі і не виконується, якщо банк і клієнт не дійдуть згоди.

Клієнти не можуть створювати електронні розрахункові документи на основі розрахункових документів (чековий реєстр, реєстр кредитних документів), на які вони подали заявку, наприклад електронні розрахункові документи онлайн. Ці платіжні вимоги надсилаються клієнтом до банку в порядку, зазначеному в паперовому розрахунковому документі.

При використанні системи «клієнт-банк» здійснюється звірка вихідних і погашених документів (рахунків) між банком і клієнтом, який входить до системи «клієнт-банк», підписується акт платіжних операцій клієнта на торговій день, і ця інформація збігається з інформацією клієнта. частина банківської системи клієнта в кінці дня.

Після перевірки та правильності реєстраційної книги вона роздруковується, підписується відповідальним керівником банку, скріплюється печаткою банку та вкладається в документ дня. Як основний документ, який клієнт отримує від банку, реєстр подається щодня і зберігається в банку протягом певного часу. Реєстр повинен містити інформацію про дату та час подання власником рахунку розрахункових документів до виконання.

Після отримання клієнтом виписки з банку складається реєстр розрахункових документів, який по каналу зв'язку передається в банк, а банк приймає платіж. Такий же реєстр для кожного клієнта складається в банк після накопичення балансу в операційний день.

Інформаційні технології в обліку готівкових і безготівкових розрахунків дозволяють повною мірою організувати операції в рамках функції бухгалтерського обліку, автоматичний збір даних, необхідних для комплексного та аналітичного обліку, а також складання облікових і інтегрованих форм звітності, даних, необхідних користувачам. формування, прийняття рішень та систематичний контроль обліку коштів на рахунку. За умови використання автоматизованих інформаційних технологій за допомогою

звітної інформації можна реалізувати ієрархічний взаємозв'язок управління на всіх рівнях компанії. Це положення дасть змогу практично реалізувати інтеграцію персональних комп'ютерів у локальну мережу.

Облік готівкових і безготівкових розрахунків здійснюється бухгалтерами в організаційній структурі АРМ, технічно і методологічно інтегрованої в локальну мережу, на основі інформаційних технологій. Бухгалтерський облік, закриття, заповнення головної книги, складання балансів та інших форм звітності – все це робиться через програму. Виявлення результатів інвентаризації та складання відповідних відомостей та інших записів бухгалтерської звітності (машинограми) здійснюється за допомогою персональних комп'ютерів.

Одним із напрямків удосконалення обліку безготівкових розрахунків є один із найпоширеніших способів удосконалення розрахунків через банківські платіжні інструкції. Для оптимізації обліку платіжних інструкцій та прискорення їх впровадження можна розглянути кілька рекомендацій.

Використання цифрових інструментів. Замість паперових документів та ручного оброблення інформації, рекомендується перейти на цифрові платформи для обробки платіжних інструкцій. Це дозволить автоматизувати процес та зменшити час на їх обробку.

Стандізація формату. Встановлення єдиного стандарту для подання платіжних інструкцій спростить їх обробку та зменшить можливість помилок. Це сприятиме швидкому впровадженню та забезпечить однаковий підхід до обробки інструкцій у всіх відділах підприємства.

Впровадження електронного підпису. Використання електронного підпису для схвалення платіжних інструкцій дозволить зменшити час, необхідний для їх підписання та затвердження, і забезпечить безпеку та юридичну вірогідність документів.

Інтеграція з іншими системами. Поєднання систем обліку платіжних інструкцій з іншими фінансовими та управлінськими системами підприємства спростить обмін даними та забезпечить їх консистентність.

Навчання персоналу. Організація навчань для персоналу щодо нових процедур та систем може допомогти збільшити ефективність впровадження та забезпечити правильне використання нових інструментів. Ці зміни спрямовані на забезпечення ефективного та швидкого обліку платіжних інструкцій, що дозволить підприємству економити час та ресурси і підвищити загальну продуктивність.

Крім того, ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” систематично вдосконалює свою облікову політику для усунення виявлених недоліків та помилок. Вимоги до розробки облікової політики готівкових та безготівкових розрахунків наведено в таблиці. 2.4.

Отже, використання цих вимог дозволить значно покращити діяльність всього підприємства, уникнути помилок, а бухгалтерський облік суб’єктів господарювання здійснюватиметься своєчасно та комплексно.

Таблиця 2.4

**Вимоги до розробки облікової політики в частині обліку
готівкових та безготівкових розрахунків**

№ п/п	Вимога	Характеристика
1	Повне висвітлення	Передбачає, що всі необхідні для прийняття об’єктивних фінансових рішень факти повинні бути належним чином відображені у фінансовій звітності підприємства.
2	Легітимність	Розрахункові операції мають не суперечити нормам чинного законодавства
3	Ясність	Інформація, надана в обліковій політиці щодо обліку грошових коштів, повинна бути зрозуміла усім користувачам.
4	Корисність	Сформована в системі бухгалтерського обліку інформація про грошові кошти повинна бути корисною і підходити для внутрішніх або зовнішніх користувачів
5	Своєчасність	Бухгалтерська інформація щодо обліку грошових коштів має бути актуальною та своєчасною для прийняття необхідних раціональних управлінських рішень.

Оскільки кінцевою метою бухгалтерського обліку є підготовка фінансової звітності, ми визначили кілька факторів, які можуть сприяти цим проблемам:

- правильне відображення грошових сум у фінансовій звітності. Це може бути пов'язано з тим, що деякі форми звітності є складними або незрозумілими, що ускладнює процес звітності;

- контроль процесу накопичення та використання коштів, оптимізація етапів прийому та виплати готівки, формування бази даних для аналізу прибутків та збитків. Однією з причин проблеми є відсутність інформативних методів фінансової звітності для всіх користувачів рішень;

- повнота та своєчасність подання системи обліку руху грошових коштів. Вважаємо, що це пов'язано з недоопрацюванням стандартів бухгалтерського обліку та змінами в законодавстві.

Отже, для вдосконалення обліку готівкових та безготівкових розрахунків у ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС» можна виділити такі заходи:

- повністю автоматизований облік готівкових та безготівкових розрахунків для контролю за використанням коштів керівниками та прискорення оборотності;

- юридичні особи використовують корпоративні банківські платіжні картки ;

- підключитися до системи «Клієнт-банк». Це зменшить витрати на оплату праці бухгалтерів;

- удосконалення облікової політики з обліку грошових коштів відповідно до встановлених вимог.

Удосконалення готівкових і безготівкових розрахунків на досліджуваному підприємстві є критично важливим кроком у напрямку оптимізації фінансової діяльності та підвищення її ефективності. Шляхом впровадження сучасних методів обліку, автоматизації процесів, застосування цифрових технологій та впровадження стандартів, підприємство здатне досягти значних покращень у здійсненні розрахунків.

Новітні підходи до управління готівкою та безготівковими розрахунками дозволяють зменшити ризики, пов'язані з веденням фінансової діяльності, та забезпечити більшу точність та достовірність обліку. Крім того, впровадження

змін у цій сфері допомагає підприємству адаптуватися до змін у законодавстві, технологіях та вимогах ринку, що сприяє його конкурентоспроможності. Таким чином, удосконалення готівкових і безготівкових розрахунків є ключовим чинником успіху досліджуваного підприємства, спрямованим на забезпечення ефективного управління фінансами, підвищення продуктивності та забезпечення стійкого розвитку.

РОЗДІЛ 3. АУДИТ ГОТІВКОВИХ І БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ТА АНАЛІЗ ЇХ ВПЛИВУ НА ЛІКВІДНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Особливості проведення аудиту готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства

Проведення аудиту готівкових і безготівкових розрахунків на досліджуваному підприємстві є важливим етапом у забезпеченні надійності та достовірності фінансової звітності, а також у виявленні можливих ризиків та недоліків в управлінні фінансами. Особливості цього процесу визначаються комплексністю фінансових операцій, різноманітністю методів та форматів розрахунків, а також високим рівнем відповідальності за правильність обліку та використання грошових коштів.

Здійснення аудиту готівкових і безготівкових розрахунків передбачає систематичний аналіз внутрішніх процедур, контрольних механізмів та внутрішніх контрольних систем, що допомагають забезпечити відповідність усіх фінансових операцій встановленим стандартам та правилам. Такий аудит спрямований на виявлення можливих порушень, несвоєчасного або неправомірного використання коштів, а також на підвищення рівня довіри до фінансової звітності підприємства з боку зацікавлених сторін.

Переказ коштів від компаній може здійснюватися як у готівковій, так і в безготівковій формі. Безготівковий обіг має більші переваги, ніж готівковий, оскільки він швидший, зручніший та ефективніший.

Але розрахунки, як готівкові, так і безготівкові, потребують суворого управлінського контролю, оскільки ці активи найбільш вразливі до крадіжок і нецільового використання з боку працівників і керівництва компанії. Цей контроль може здійснюватися через систему внутрішнього контролю, за допомогою різних керуючих підрозділів підприємства, або через зовнішню систему контролю із запрошенням кількох зовнішніх незалежних експертів. Одним із незалежних суб'єктів аудиторської діяльності є аудитор, який

здійснює перевірку на замовлення власника.

Контроль відбувається скоріше через інтелектуальну діяльність, тому що власнику залишається лише виправляти помилки у фінансово-господарській діяльності. Грошові чеки проводяться за такими напрямками:

- контроль касових операцій;
- контроль поточного рахунку [65, с. 814].

Метою аудиту фінансових операцій, іншого майна та стану організації є визначення достовірності даних про наявність та рух фінансування, повноти та своєчасності інформації про зведені разом з бухгалтерськими документами та регістрами, а також правильність бухгалтерського обліку та касових розрахунків, як повідомляє підприємство.

Основними завданнями контролю за розрахунковими операціями, станом розрахунків та іншого майна є:

- перевірити стан зберігання грошей в касах;
- вивчення законності та зручності проведення касових і валютних документаційних операцій, своєчасності та повноти оприбуткування та видачі коштів;
- перевіряти законність відкриття банківських рахунків підприємства, а також своєчасність отримання та обробки всіх виписок з банку щодо відкриття рахунків;
- контроль поточного стану готівки на основі банківських виписок і балансів компанії;
- визначати напрями використання грошових коштів на банківських рахунках і оцінювати достовірність рахунків кредитних організацій;
- перевіряти наявність договорів та їх реєстрацію у відповідних журналах;
- перевіряти достовірність документального оформлення операцій з коштами та іншим майном і відображення цих операцій в бухгалтерському обліку та звітності;
- контролювати дотримання компанією податкового законодавства щодо

операцій, пов'язаних з грошовими потоками;

– оцінка стану внутрішнього контролю за рухом і збереженням грошей та інших важливих речей у скарбниці;

– забезпечити належне ведення чекової книжки та контролювати видачу та інкасацію чеків. Джерелами інформації для контролю готівки є:

- 1) первинний документ обліку коштів.
- 2) бухгалтерські записи використовуються для відображення господарських операцій з обліку коштів, розрахунків та інших активів.
- 3) проведення та докази попередніх аудитів, висновки аудиту та інші документи, що підсумовують результати аудиту.
- 4) головна книга.
- 5) звітність.

Перед початком роботи аудитор повинні перевірити систему внутрішнього контролю підприємства. При проведенні внутрішнього контрольного аудиту аудитор має попередній аудиторський висновок і має право спілкуватися з попереднім аудитором, спілкуватися з працівниками компанії та переглядати бухгалтерський контроль. Загалом внутрішній контроль проходить три етапи:

1. Загальне розуміння системи внутрішнього контролю, де аудитор розуміє загальні деталі організації контролю на підприємстві;
2. Попередня оцінка надійності системи внутрішнього контролю, де аудитор оцінює можливість повністю, частково або повністю покладатися на результати оцінки служби внутрішнього контролю. Надійність системи внутрішнього контролю поділяється на три рівні: низький, середній і високий; Підтвердити достовірність оцінки внутрішнього контролю, включаючи коригування отриманих даних, якщо необхідно.

Після завершення перевірки системи внутрішнього контролю та визначення її статусу (який може бути низьким, середнім, високим) аудитор може переходити безпосередньо до перевірки. При перевірці грошових операцій ревізори проводять ревізію в кілька етапів. На підготовчому етапі

аудитор розглядає загальні проблеми організації роботи каси підприємства, зокрема:

- періодичність касових операцій;
- основний напрям грошових надходжень;
- основний напрям руху грошових коштів;
- обладнання для комерційних кас.

Найважливішими документами, які вивчаються при контролі касових операцій, є:

- касова книга;
- прибуткові і видаткові касові ордери;
- журнал реєстрації сум ордерів [65].

Контроль касових операцій, як правило, слід починати з інвентаризації готівки. При підрахунку ревізор повинен отримати від касира розписку про те, що на момент підрахунку всі касові ордери, які надійшли та видані, включені до звіту касира. При перевірці касової книги ревізору необхідно знати, чи своєчасно касир веде книгу, чи є вона номером і дійсна. Хоча у разі затримки запису операції в касовій книзі це не може бути підставою для проведення інвентаризації, у цьому випадку запис проводиться в присутності всіх членів комісії. Протягом облікового періоду касир може частково виплачувати відомості про виплату заробітної плати, пенсій, стипендій, і в цьому випадку сума, зазначена в цих відомостях, з деякими застереженнями, має право входити до розрахунку. Чеки на оплату готівки, видані з каси, неправильно оформлені (без підпису одержувача) не враховуються і їх кількість визнається недостатньою.

Надлишки, виявлені під час інвентаризації, зараховуються в дохід підприємства, а виявлені нестачі – на рахунок винної особи. Наприкінці контрольного списку аудитори роблять остаточний висновок.

Другий етап – перевірка правильності документів, де аудитор безпосередньо вивчає наявні документи та перевіряє їх на наявність помилок.

Наступним третім етапом контролю є перевірка операцій за готівковим

розрахунком. Для цієї перевірки використовуються банківські виписки, касові книги, звіти касира, видаткові ордери. При перевірці касових операцій ревізори зобов'язані з'ясувати їх законність і достовірність, а також своєчасність оприбуткування готівки.

Наступний, четвертий етап, передбачає перевірку правильності оприбуткування готівки, повноти та своєчасності надходжень. На цьому етапі аудитори можуть використовувати записи в касовій книзі, дані прибуткових касових ордерів і, можливо, підтверджуючі документи, такі як чеки, квитанції.

На передостанньому етапі аудитор перевіряє дотримання підприємством встановлених лімітів залишку готівки, де визначаються інституційні або самостійно визначені ліміти банку, дотримання яких визначається підприємством.

Останнім етапом контролю касових операцій є порівняння попередніх даних огляду та зведення бухгалтерських документів з даними бухгалтерського обліку підприємства для визначення їх відповідності.

Що стосується аудиту поточного рахунку бізнесу, то необхідно спочатку сформулювати детальні аудиторські процедури, які повинні включати такі питання: визначити кількість поточних рахунків, валютних рахунків, поточних рахунків та інших банківських рахунків, а також продемонструвати відповідність бізнесу.

Контроль наявності та ліквідності коштів на банківському рахунку в основному перевіряється, якщо підприємство дотримується процедур відкриття банківських рахунків, передбачених директивою про відкриття, використання та закриття національних та іноземних рахунків. Виявлені помилки та факти шахрайства необхідно узагальнити для визначення їх значущості та підготовки остаточного документа аудиту. Кожен встановлений аудитором факт повинен бути пов'язаний з порушенням закону особою, яка вчинила протиправну чи шахрайську дію, порушення або може бути вчинене за її вказівкою чи згодою, місцем і часом порушення, розміром матеріальні збитки та інші наслідки. Виявлені аудиторами порушення включаються в аналітичну частину

аудиторського звіту і можуть бути усунені після виправлення, якщо порушення не є серйозними, вони не можуть бути включені в аудиторський звіт.

Відповідно кошти ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” бувають готівкові та безготівкові. Грошові кошти знаходяться в установлених межах у касі підприємства, а безготівкові кошти підприємства – на рахунках у банках. Завжди потрібно контролювати як готівку в касі, так і кошти на рахунку, щоб не допустити крадіжки. Даний вид аудиту – це аудит, який проводить кваліфікований аудитор. Ми вважаємо, що для вдосконалення обліку та контролю за готівковими та безготівковими розрахунками ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” керівництву необхідно ввести аудит готівкових розрахунків не рідше одного разу на рік. Цей захід дозволить підвищити підзвітність бухгалтерії, фінансової служби, касирів та покращити роботу господарської діяльності.

3.2 Оцінка готівкових і безготівкових розрахунків та їх вплив на ліквідність підприємства

Оцінка готівкових і безготівкових розрахунків в сучасних умовах виступає ключовим аспектом фінансового аналізу, оскільки вони становлять значну частину грошових оборотів підприємства. Готівкові розрахунки відображають ступінь ліквідності підприємства та його здатність забезпечити поточні фінансові зобов'язання. З іншого боку, безготівкові розрахунки відображають ефективність внутрішніх фінансових процесів, розмір кредиторської та дебіторської заборгованості, а також рівень автоматизації та цифровізації бізнес-процесів.

Вплив готівкових і безготівкових розрахунків на ліквідність підприємства необхідно ретельно аналізувати з метою забезпечення стабільності фінансового стану. Ефективна управлінська політика щодо готівкових та безготівкових коштів дозволяє підприємству вчасно реагувати на фінансові труднощі та максимізувати потенційні можливості для розвитку. Тому аналіз та оцінка цих

розрахунків є важливим інструментом у фінансовому управлінні, спрямованим на забезпечення стійкості та зростання підприємства.

ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” виявляє зацікавленість у покращенні ефективності своєї діяльності, враховуючи потреби сучасного бізнесу. Однією з ключових цілей підприємства, аналогічно іншим компаніям, є ретельне дослідження економічних процесів та факторів, що впливають на його фінансові результати. В рамках даного підприємства аналітичні функції відводяться головному бухгалтеру та його команді.

Системність та комплексність аналітичних процесів забезпечується через ретельне планування, що включає розробку виваженого плану аналітичних заходів для всіх сфер діяльності підприємства. Послідовність виконання аналітичних робіт передбачає кілька етапів, починаючи від розробки загальних принципів проведення аналізу та завершуючи передачею висновків керівництву компанії для ухвалення належних управлінських рішень.

На основі балансу товариства з обмеженою відповідальністю «корона» оцінимо ліквідність оборотних активів підприємства (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Показники ліквідності ТОВ “ ДЖІЕНПІ ФРУТС” за період
з 2021 по 2023 рік**

Показники	Роки			Нормативний значення
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	
Абсолютний коефіцієнт ліквідності	0,04	0,02	0,02	0,2-0,3
Коефіцієнт швидкості ліквідності	0,52	0,77	0,56	0,6–0,8
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,9	1,73	2,1	>1

Як видно з таблиці, коефіцієнт абсолютної ліквідності ТОВ “ ДЖІЕНПІ ФРУТС” був нижчим за нормативний як у 2022, так і в 2023 роках. Коефіцієнт

швидкої ліквідності був у межах норми лише у 2021 році, знизився у 2023 році та був у межах норми у 2022 році. Коефіцієнт загальної ліквідності за всі роки вище нормативу і показує, скільки гривень ліквідних активів на 1 гривню зобов'язань.

При розрахунку всіх вищевказаних показників ліквідності ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС” використовуються тільки дані балансу підприємства. Однак такий підхід має певні недоліки, оскільки недостатньо фіксує динаміку цих показників, оскільки баланс містить дані за конкретні дати, а не за звітний період. Встановлено, що підвищення ліквідності підприємства допоможе підприємству своєчасно розраховуватися за грошовими та безготівковими зобов'язаннями.

Вивчення обсягів виробництва та реалізації продукції є ключовим аспектом аналізу діяльності підприємства, такого як ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”, оскільки вони визначають перспективи його подальшого розвитку. Завдання аналізу полягає у:

- оцінці виконання планових показників та динаміки змін у виробництві та реалізації продукції;
- визначенні факторів, що впливають на зміну цих показників;
- виявленні можливостей для збільшення обсягів випуску та реалізації продукції в межах підприємства;
- розробці рекомендацій щодо використання виявлених можливостей.

Джерелами необхідної інформації слугують бізнес-план, облікові дані з рахунків 361 і 701, а також фінансові звіти. Для оцінки обсягів виробництва та реалізації продукції за останні три роки можна провести аналіз базисних і ланцюгових темпів росту, що дозволить отримати цінні висновки (табл. 3.2).

Цей аналіз дозволить зрозуміти динаміку змін у виробництві та реалізації продукції протягом зазначеного періоду і виявити потенційні тенденції розвитку. Порівнюючи показники за різні роки, можна виявити сильні та слабкі сторони діяльності підприємства та визначити можливості для подальшого вдосконалення та росту. Такий аналіз є важливим етапом у стратегічному

плануванні та ухваленні управлінських рішень для досягнення поставлених цілей підприємства.

Таблиця 3.2

Оцінка обсягів виробництва та реалізації продукції у ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”

Роки	Обсяг реалізації продукції, тис. грн.	Темпи росту, %	
		базисні	ланцюгові
2021	756,3	100,00	100,00
2022	1350,4	178,55	178,55
2023	3852,2	509,35	285,26

Розраховані базисні темпи росту свідчать, що у 2023 році показники реалізації продукції були найвищими протягом досліджуваного періоду. Спостерігається, що в порівнянні з даними періодами спостерігається тенденція зростання.

Це свідчить про позитивну динаміку у розвитку підприємства та його здатність до адаптації до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Зростання обсягів реалізації продукції у 2023 році може бути результатом успішної стратегії розвитку, впровадження нових технологій чи ефективного маркетингу. При цьому, важливо звернути увагу на фактори, що спричинили цей позитивний тренд, а також на можливі ризики, які можуть вплинути на подальший розвиток підприємства. Такий аналіз дозволить зробити обґрунтовані висновки та визначити стратегічні напрямки подальшого розвитку компанії.

Проведемо оцінку впливу факторів на змінну виручки від реалізації основних видів продукції на підприємстві (табл. 3.3). Для проведення оцінки впливу факторів на зміну виручки від реалізації основних видів продукції на підприємстві необхідно врахувати різноманітні аспекти його діяльності. Зокрема, важливо аналізувати вплив таких факторів, як цінова політика

компанії, зміни в попиті та пропозиції на ринку, стан конкурентної боротьби, ефективність маркетингових заходів та стратегій продажу, а також внутрішній фінансовий стан підприємства.

Слід враховувати економічні та політичні фактори, що можуть вплинути на сектор, в якому діє підприємство, а також зміни в законодавстві та регулюванні, які можуть мати великий вплив на діяльність компанії. Аналіз цих факторів дозволить зрозуміти, які саме аспекти діяльності підприємства впливають на його виручку від реалізації продукції та які заходи можна прийняти для оптимізації цього процесу.

Таблиця 3.3

Оцінка впливу факторів на змінну виручки від реалізації основних видів продукції у ТОВ “ДЖІЕНІІ ФРУТС” за 2022-2023 рр.

Назва продукції (робіт, послуг)	Обсяг реалізації, т		Відпускна ціна, грн.		Виручка від реалізації, тис. грн.		Відхилення + / -
	Мин. рік	Звіт. рік	Мин. рік	Звіт. рік	Мин. рік	Звіт. рік	
Яблучні чіпси	1080,32	3081,76	38,6	60	41700,35	184905,6	+143205

За результатами отриманих обчислень, можна зробити висновок, що обсяги виручки від реалізації в звітному році зросли. Визначимо вплив факторів кожного виду продукції.

Визначаємо вплив факторів на збільшення виручки від реалізації рідкого палива:

а) зростання обсягу реалізації:

$$\Delta y_a = \Delta a \times b_0 = +2001,44 \times 38,6 = +77255,58;$$

б) зростання відпускної ціни:

$$\Delta y_b = a_1 \times \Delta b = 3081,76 \times 21,4 = +65949,66;$$

$$\Delta U = +77255,58 + 65949,66 = +143205,24.$$

Отримані розрахунки щодо впливу різних факторів на виручку від реалізації продукції підтвердили, що одним з ключових резервів для зростання

виручки є збільшення обсягів реалізації продукції. Це означає, що підприємство має потенціал для розвитку та збільшення своєї прибутковості шляхом розширення виробничих обсягів та підвищення обсягів продажу своєї продукції на ринку.

Зростання обсягів реалізації продукції може бути досягнуте за допомогою різноманітних стратегій, таких як розширення асортименту продукції, підвищення якості товарів, розробка нових ринків збуту, вдосконалення маркетингових стратегій тощо. Враховуючи отримані результати аналізу, підприємство може скерувати свої зусилля на використання цього резерву для збільшення свого конкурентного переваги та покращення фінансових показників.

Проведемо розрахунок впливу факторів на рентабельність виробництва (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Оцінка впливу факторів на рентабельність виробництва у
ТОВ “ДЖІЕННІ ФРУТС” за 2022-2023 рр.**

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення, + / -
1. Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	94 365,95	350 550,02	+256 184,07
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	74 532,20	168 397,7	+93 865,5
3. Прибуток, тис. грн.	19 833,75	182 152,32	+162 318,57
4. Рентабельність виробництва, %	26,61	108,17	+81,56

Як бачимо, рентабельність виробництва зменшилася на 8,5% за рахунок впливу наступних факторів:

а) зміни прибутку:

$$\Delta y_a = \frac{P_1}{C_0} - \frac{P_0}{C_0} = (182152,32/74532,20) - (19833,75/74532,20) = 217,77;$$

б) зміни собівартості реалізованої продукції:

$$\Delta y_b = (182\,152,32 / 168\,397,7) - (182\,152,32 / 74\,532,20) = -136,21;$$

$$\Delta Y = 217,77 - 136,21 = +81,56.$$

За результатами проведеного факторного аналізу встановлено, що одним із ключових резервів для збільшення прибутку є можливість підвищення собівартості реалізованої продукції. Це означає, що підприємство може шукати можливості для оптимізації виробничих процесів, зменшення витрат на виробництво або використання більш ефективних матеріалів та технологій з метою підвищення ефективності виробництва та зниження собівартості продукції.

З іншого боку, зменшення виручки від реалізації може бути наслідком низької конкурентоспроможності продукції на ринку або недостатнього впливу маркетингових заходів. Тому, одним із напрямків для підвищення прибутковості може бути розробка та впровадження ефективних маркетингових стратегій, які спрямовані на збільшення обсягів продажу та збільшення виручки від реалізації.

Оцінка готівкових і безготівкових розрахунків виявляється ключовим етапом у фінансовому аналізі підприємства, оскільки вони відображають його фінансовий стан і ліквідність. Вивчення цих розрахунків дозволяє розуміти структуру фінансових потоків, виявляти можливі ризики та потенційні проблеми, а також розробляти стратегії для їх подолання.

Готівкові розрахунки вказують на здатність підприємства вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, тоді як безготівкові розрахунки можуть вказувати на ефективність його фінансових процесів та ступінь автоматизації. Об'єднання аналізу обох типів розрахунків надає повнішого уявлення про фінансовий стан підприємства і дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Таким чином, оцінка готівкових і безготівкових розрахунків є необхідним етапом для забезпечення фінансової стабільності та успішного розвитку підприємства. Враховуючи їхній вплив на ліквідність, менеджмент може

активно впроваджувати стратегії для оптимізації фінансових процесів та забезпечення ефективного управління грошовими потоками.

3.3 Шляхи покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства

У контексті сучасних вимог до фінансового управління та збільшення вимог до фінансової транспарентності, покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків стає стратегічно важливим завданням для будь-якого підприємства. Готівкові та безготівкові розрахунки є ключовими компонентами фінансової діяльності, що відображають стан ліквідності та ефективність управління фінансами. Шляхи їх покращення не тільки сприяють оптимізації внутрішніх процесів, але й забезпечують збалансований фінансовий стан та підвищують рівень довіри як з боку зацікавлених сторін, так і з боку регуляторів.

Одним з головних аспектів удосконалення аудиту та аналізу є впровадження сучасних інформаційних технологій та програмних засобів, які дозволяють автоматизувати процеси обліку та аналізу фінансових операцій. Це не лише спрощує роботу аудиторів та фахівців з фінансів, але й забезпечує швидкий доступ до необхідної інформації та детальний аналіз фінансових потоків. Такий підхід дозволяє підприємствам забезпечити вчасність та точність фінансової звітності, а також ефективно реагувати на зміни у фінансовому середовищі.

Шляхи покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків на досліджуваному підприємстві можуть включати ряд заходів з метою оптимізації фінансових процесів та забезпечення ефективного управління грошовими потоками.

По-перше, важливо вдосконалити систему обліку фінансових операцій, включаючи введення сучасних програмних засобів для автоматизації процесів обліку та аналізу. Це дозволить підприємству отримувати актуальну та

достовірну інформацію про фінансові потоки в режимі реального часу, що сприятиме прийняттю швидких та обґрунтованих управлінських рішень.

По-друге, слід удосконалити процедури контролю та внутрішнього аудиту, зокрема, створити ефективну систему внутрішнього контролю, яка буде відстежувати та контролювати всі фінансові операції на підприємстві. Це допоможе уникнути випадків фінансових ризиків та зловживань, а також підвищить рівень довіри як з боку внутрішніх, так і зовнішніх користувачів.

Шляхи покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків досліджуваного підприємства наведено на рис. 3.1.

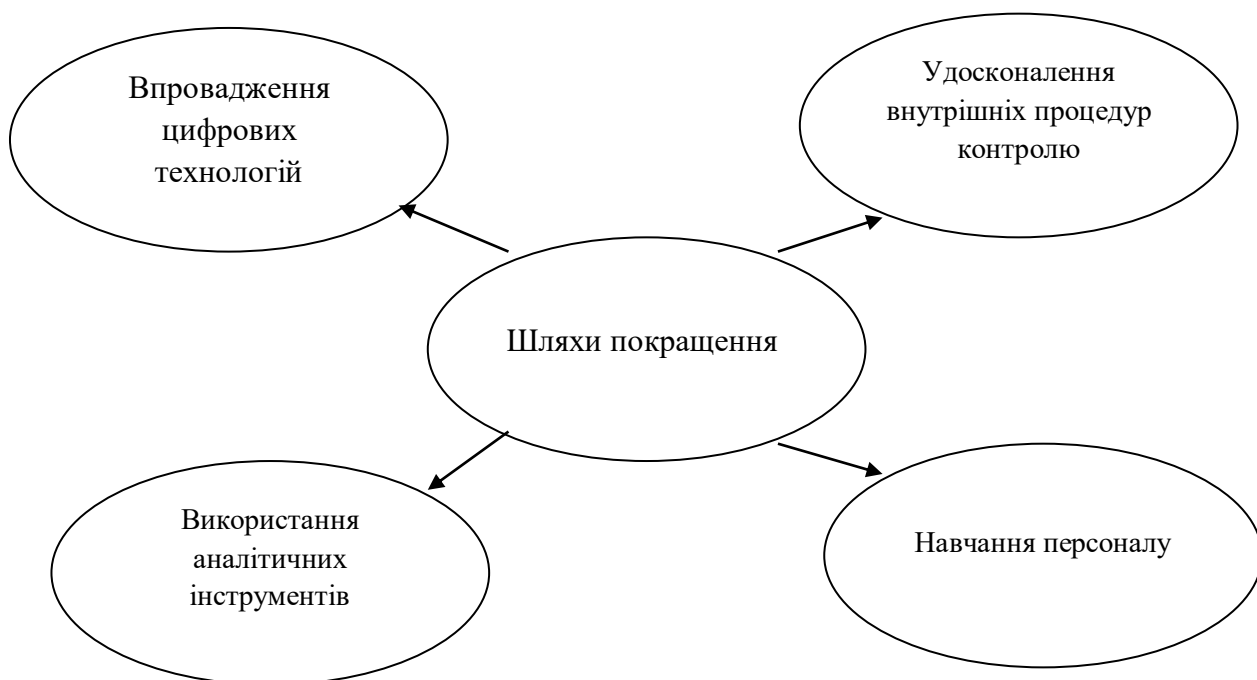

Рис. 3.1 Шляхи покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків ТОВ “ДЖІЕНПІ ФРУТС”

Впровадження цифрових технологій в систему аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків є першочерговим напрямом для покращення ефективності фінансового управління на підприємстві. Одним із важливих аспектів цього напрямку є використання спеціалізованих програмних

засобів для автоматизації процесів обліку та аналізу фінансових операцій. Ці інструменти дозволять підприємству збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги фінансової інформації швидко і ефективно, що забезпечить оперативне прийняття управлінських рішень.

Крім того, важливою складовою впровадження цифрових технологій є створення централізованої системи електронного документообігу, яка дозволить забезпечити швидкий та безпечний обмін фінансовою інформацією між відділами та підрозділами підприємства. Це сприятиме підвищенню продуктивності роботи, зменшенню ризиків втрати або порушення конфіденційності даних, а також покращенню якості обліку фінансових операцій.

Нарешті, важливою частиною впровадження цифрових технологій в аудит та аналіз розрахунків є навчання персоналу та підготовка до використання нових інструментів та програмних засобів. Проведення тренінгів та семінарів з цифровізації допоможе забезпечити співробітників необхідними навичками та знаннями для ефективного використання нових технологій в їх повсякденній роботі.

Удосконалення внутрішніх процедур контролю є важливим напрямом для забезпечення ефективності аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків на підприємстві. Покращення цих процедур передбачає впровадження чітких і стандартизованих правил та процедур контролю за фінансовими операціями, що дозволить зменшити ризики фінансових зловживань та помилок в обліку.

Одним з ефективних заходів удосконалення внутрішніх процедур контролю є встановлення системи двоїстого контролю, де кожна фінансова операція проходить два незалежних перевірки. Це дозволить підприємству підвищити достовірність фінансової звітності та запобігти можливим помилкам чи зловживанням.

Крім того, важливою частиною удосконалення внутрішніх процедур контролю є впровадження системи моніторингу та аналізу фінансових операцій

в режимі реального часу. Це дозволить оперативно виявляти незвичайні або підозрілі фінансові транзакції та приймати необхідні заходи для їх усунення або уточнення.

Отже, удосконалення внутрішніх процедур контролю є ключовим напрямом для забезпечення надійності та достовірності фінансової звітності підприємства, а також для забезпечення ефективності аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків.

Використання аналітичних інструментів є ключовим аспектом у покращенні аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків на підприємстві. Застосування сучасних програмних засобів для аналізу фінансової інформації дозволяє автоматизувати процес збору та обробки даних, що спрощує аналіз фінансових потоків та допомагає виявляти ключові тенденції та відхилення. Наприклад, використання бізнес-аналітики та інші аналітичні інструменти дозволяють проводити ретельний розбір фінансових даних, виявляти патерни та взаємозв'язки між різними фінансовими показниками.

Ще одним важливим аспектом використання аналітичних інструментів є можливість проведення прогнозування та моделювання фінансових сценаріїв. За допомогою цих інструментів можна аналізувати різні варіанти розвитку подій та їх вплив на фінансовий стан підприємства. Це дозволяє управлінцям приймати обґрунтовані рішення щодо стратегічного планування та розвитку бізнесу, а також вчасно реагувати на можливі фінансові ризики та негативні тенденції.

Крім того, використання аналітичних інструментів дозволяє забезпечити більш глибокий та об'єктивний аналіз фінансових даних. Вони допомагають ідентифікувати та виправляти можливі помилки в обліку, виявляти потенційні проблеми та ризики, а також розробляти ефективні стратегії для оптимізації фінансових процесів. Такий підхід до аналізу готівкових і безготівкових розрахунків сприяє покращенню управління фінансовими ресурсами та забезпечує стабільність та успішність діяльності підприємства.

Навчання персоналу є одним з ключових напрямів для покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків на підприємстві. Освіта та навички персоналу є важливими для ефективного використання інструментів аналізу та здійснення аудиторських перевірок. Проведення спеціалізованих тренінгів та семінарів допомагає працівникам оволодіти необхідними знаннями та навичками в області фінансового аналізу, аудиту та контролю.

Крім того, навчання персоналу сприяє оновленню їхніх знань і підвищенню кваліфікації відповідно до сучасних вимог та стандартів у галузі фінансів і обліку. Це дозволяє підприємству забезпечити належний рівень професійної компетентності свого персоналу і забезпечити високу якість проведення аудиторських перевірок та фінансового аналізу.

Нарешті, навчання персоналу сприяє підвищенню мотивації та ефективності роботи. Через навчання працівників новим методам та підходам у сфері фінансів, вони стають більш компетентними та впевненими у своїх діях, що сприяє підвищенню їхньої продуктивності та результативності виконання роботи. Такий підхід до розвитку персоналу є ключовим для забезпечення ефективного функціонування системи контролю та аналізу фінансових процесів на підприємстві.

Таким чином, шляхи покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків на досліджуваному підприємстві мають важливе значення для його фінансової стійкості та успішності. Підвищення ефективності аудиторських перевірок та фінансового аналізу може бути досягнуте завдяки впровадженню цифрових технологій, що допоможе автоматизувати процеси збору та обробки фінансової інформації. Це сприятиме оперативному прийняттю управлінських рішень та підвищенню рівня контролю над грошовими потоками на підприємстві.

Удосконалення внутрішніх процедур контролю є важливим аспектом для забезпечення надійності та достовірності фінансової звітності. Встановлення системи двоїстого контролю та впровадження системи моніторингу та аналізу

фінансових операцій сприятиме вчасному виявленню можливих ризиків та уникненню фінансових зловживань.

Крім того, навчання персоналу є важливим елементом удосконалення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків. Професійно підготовлений персонал забезпечить високу якість проведення аудиторських перевірок та ефективний аналіз фінансової інформації, що в свою чергу сприятиме стабільності та успішності діяльності підприємства.

ВИСНОВОК

Фінансова активність підприємства напряду залежить від надійного формування бухгалтерської інформації щодо обігу як готівкових, так і безготівкових розрахунків. Оскільки функціонування підприємства визначається його операційною діяльністю, пов'язаною з фінансовими потоками, а гроші відіграють ключову роль у цих процесах, то правильне та своєчасне здійснення всіх розрахунків є надзвичайно важливим у сучасній ринковій економіці. Щоб забезпечити нормальний обіг грошових коштів у національному господарстві, необхідно, щоб усі фінансові трансакції проводилися з дотриманням відповідних правил і вчасно. Зокрема, ефективність розрахункових операцій в значній мірі залежить від якості касового обліку та проведення розрахунково-кредитних операцій.

Готівкові розрахунки можуть здійснюватися як у формі готівки, так і у формі безготівкових платежів. Розрахунок готівкою означає переміщення грошей у фізичній формі та виконання функцій грошового обігу та платежів. При цьому безготівковий розрахунок відбувається без використання фізичної готівки, у сфері електронного чи безготівкового грошового обігу. Безготівкові платежі часто переважаються, оскільки їх легше відстежувати та є більш безпечними для бізнесу, забезпечуючи більший контроль над фінансовими операціями.

Основною метою аналізу готівкових і безготівкових розрахунків підприємства є прискорення обороту грошових коштів, підвищення оборотності активів і забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності організації. Це досягається шляхом аналізу грошового потоку, який є ключовим елементом ефективного управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Розгляд цих розрахунків дозволяє виявляти та вирішувати проблеми, пов'язані з грошовими потоками, та розробляти стратегії для їх оптимізації.

Законність касових операцій у галузі готівкових і безготівкових розрахунків регулюється чинним законодавством України та нормативними документами, що встановлюють правила та процедури їх проведення. Дотримання законності у виконанні касових операцій є важливою складовою фінансової діяльності підприємства і забезпечує його відповідність законодавству, уникнення штрафів та інших негативних наслідків. Таким чином, аналіз готівкових і безготівкових розрахунків не лише сприяє оптимізації фінансових процесів на підприємстві, але й є важливим елементом забезпечення відповідності законодавству та нормативним вимогам.

Грошові кошти ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС» надходять у двох основних формах: у готівковій і безготівковій. Готівка зберігається в установлених межах на касі підприємства, тоді як безготівкові кошти утримуються на банківських рахунках компанії. Керівник каси ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС» відповідає за збереження всіх цінностей, що надходять до його управління, і несе повну фінансову відповідальність за них. Готівкові операції на підприємстві проводяться згідно з документами стандартної форми, які погоджені Національним банком України та Міністерством фінансів України. Ці документи, затверджені наказом Міністерства статистики України, повинні залишатися стабільними на всіх підприємствах незалежно від їх галузевої належності та форми власності.

Компанія вирішила користуватися безготівковими розрахунками у формі платіжних доручень як основний метод оплати. Головний бухгалтер разом з відповідальною особою підприємства відповідають за належне ведення обліку банківських рахунків компанії.

Загальна інформація про наявність та оборот готівки в касі ТОВ «ДЖІЕНПІ ФРУТС» відображається на рахунку 30 «Готівка». Дебет рахунка 30 «Готівка» відображає суми, що надходять до каси підприємства, тоді як кредит відображає готівку, яку касир виплачує.

Для комплексного обліку наявності та руху коштів на поточному рахунку підприємства у національній валюті використовується активний рахунок 31

«Рахунки в банку», субрахунок 311 «Поточний рахунок у національній валюті». Дебет цього рахунку відображають надходження (кредити), а кредити показують списання використаних коштів.

Шляхи покращення аудиту та аналізу готівкових і безготівкових розрахунків на досліджуваному підприємстві мають важливе значення для його фінансової стійкості та успішності. Підвищення ефективності аудиторських перевірок та фінансового аналізу може бути досягнуте завдяки впровадженню цифрових технологій, що допоможе автоматизувати процеси збору та обробки фінансової інформації. Це сприятиме оперативному прийняттю управлінських рішень та підвищенню рівня контролю над грошовими потоками на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка. К.: «Знання», 2007. 423 с.
2. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік в Україні. Київ: 2002. 419 с.
3. Бондаренко Н.М., Таран В.В. Організація обліку і контролю грошових коштів. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 17. С. 229-234.
4. Борисов А.Б. Велика економічна енциклопедія. К.:2009. 895 с.
5. Бутинець Ф.Ф., Бородкін О.С. Герасимович А.М., Кірейцев Г.Г. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / за ред. проф. Ф.Ф. Бутиця. Житомир: ПП. «Рута», 2002. 688 с.
6. Бухгалтерський словник. за ред. Ф.Ф. Бутиця. Ж.: «Рута», 2001. 224 с.
7. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічних знань: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Вища школа, 2002. 543 с.
8. Головка В.І., Безкоровайна О.О. Аналіз нормативно-правового регулювання обліку грошових коштів та потоків. 2018. №2(54). С. 691-694.
9. Добровський В.М., Бондар М.І., Свідерський Є.І. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік в Україні: навч. посіб. / за ред. В.М. Добровського. К.:А.С.К., 2009. 976 с.
10. 13. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. Львів: «Центр Європи», 1997. 576 с.
11. Заремба Є. М. Система внутрішнього контролю операцій з грошовими коштами. Вісник ЖДТУ. 2012. № 4 (62). С. 89-92.
12. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: навч посіб. К.: Знання–Прес, 2003. 349 с.
13. Івченко Л.В. Сутність грошових коштів: підходи до визначення. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 10. С. 798-803. 18. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті від 21 січня 2004 року за № 22. URL: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).

14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій // Курсом реформ - облік 2000, 4.1, «Баланс-клуб», 2000. С. 228-281.

15. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена постановою Правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492. URL: [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).

16. Касич А.О., Циган Р.М. Концепція обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками. Облік і фінанси. 2017. №3(77). С. 28-37.

17. Кащенко О.І. Грошові кошти як складова оборотних активів підприємства. Вісник ЖДТУ. 2011. № 1(55). С. 92-93.

18. Косміна Р. М. Бухгалтерський облік :Київ : Вища школа, 2003. 174 с.

19. Костюник О.В. Грошові кошти та особливості їх функціонування у фінансово – господарській діяльності підприємства. URL: <http://www.sbkeip.kpi.ua/article/download/36709/32835>.

20. Кундря-Висоцька О. П. Бухгалтерський облік: Київ : Алерта, 2004. 303 с.

21. Лігоненко Л. О., Ситник Г.В. Управління грошовими потоками : навч. посіб. Київ : Київ. Нац. Торг.-екон. ун-т., 2010. 255 с.

22. Макарович В.К., Фортуненко К.О. Грошові кошти: проблемні аспекти відображення у звітності, 2018. Вип. 18. С. 966-971.

23. Маркус О.В., Стельмах І.Р. Порівняльний аналіз обліку грошових коштів у США та методики й особливостей його обліку в Україні. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. Вип. 3(14). С. 398-401.

24. Мельянюкова Л.В., Кравець Н.В. Окремі аспекти первинного обліку грошових коштів. Бухгалтерія в сільському господарстві. 2015. №1-2. С. 8-12.

25. Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою на підприємствах агропромислового комплексу : наказ Міністерства аграрної політики України від 04.06.2009 р. № 390. URL: [http:// www.minagro.gov.ua/page/8400](http://www.minagro.gov.ua/page/8400)

26. Михайлов М.Г., Телегунь М.І., Кадацька А.М., Баранік О.О. Бухгалтерський фінансовий облік в сільськогосподарських підприємствах : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 472 с.

27. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» IAS 7. International accounting standards 2007: deutsche Fassung. International Accounting Standards Committee. Stuttgart: Schäfer-Poeschel, 1998. S. 144-145.

28. Мних Є.В. Економічний аналіз : підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.

29. Огійчук М.Ф., Плаксієнко В.Я., Беленкова М.І. та ін. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах: підручник. 5-те вид., перероб. і допов. /за ред. М.Ф. Огійчука. К. : Алерта, 2009. 1056 с.

30. Організація бухгалтерського обліку / за ред. Бутинця Ф.Ф. Житомир: ПП "Рута", 2006. 528 с.

31. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб./ за ред. В.С. Леня. К.: Цент навчальної літератури, 2006. 696 с. 39. Піхняк Т.А., Кобилецька М.А. Економічна сутність безготівкових розрахунків. Молодий вчений. 2014. №6. С. 13-15.

32. Податковий кодекс України: Закон України від 2.12.2010 р. №2755-XVII. / Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

33. Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. та ін. Фінанси підприємств: підручник /під ред. А. М. Поддєрьогіна. К.: КНЕУ, 2006. 552 с.

34. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку для студентів спеціальності 6.050100 “Облік і аудит” денної та заочної форми навчання / укл. Кузьмович П.М. Бережани: НВДЦ “Нововедення”, 2013. 208 с.

35. Положення про ведення касових операцій у національній валюті України № 148 від 29 груд. 2017 р. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>

36. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

37. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 №2121- III. Урядовий кур'єр. 2001. №2. С. 2-19.

38. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України. ВВР України. 1999. № 40. С. 365–369.

39. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679- XIV. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

40. Пушкар М.С. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: 2002. 628 с.

41. Рета М. В. Облікове забезпечення операцій в іноземній валюті: окремі аспекти. Молодий вчений. 2017. №2. С. 312-317.

42. Савлук М.І., Мороз А.М., Пуховкіна М.Ф. та ін. Гроші та кредит: підручник / за ред. М.І. Савлука. К. : КНЕУ, 2001. 602с.

43. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник : 3-тє вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2000. 578 с.

44. Сопко В. В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. К. : КНЕУ, 2004. 412с.